National Library
Bibliothèque Nationale
MAY 27 1982
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont.
K1A ON4

BU3/C/23/1

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 20 (1681) 1982 | NELJAPAEVAL, 20. MAIL — THURSDAY, MAY 20 | XXXIII aastakäik

ERIAKTSIOON SOLDATOVI POJA VÄLJANÕUDMISEKS KANADASSE

Eesti vabadusvõitleja Sergei Soldatov viibis möödunud nädalal Kanadas, peatudes Torontos ja Ottawas, kus lubati alustada eriaktsiooni tema poja väljanõudmiseks Kanadasse.

Enne Kanadasse tulekut S. Soldatov viibis USA-s, kus tal oli kõnelusi eestlastega mitmes keskuses, kongressi liikmetega ja presidendi erinõunikuga N. Liidu küsimustes.

Endine Tallinna Polytehnilise Instituudi õppejõud, prof. Sergei Soldatov saabus Torontosse esmaspäeval, 10. mail. Teda võttis vastu lennuväljal EKN esimees Laas Leivat ja viis ta Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamise Toimkonna sekretäri Henny Aruja koju.

JUTUAJAMINE „SUN'IS"

Varsti pärast kohalejõudmist oli S. Soldatovil jutuajamine ajaleht „Toronto Sun" kaastöölise Robert MacDonaldiga, mille tulemusena ilmus kaks artiklit. Sellele järgnevalt Soldatov kohtus aupeakonsul Ilmar Heinsoo büroos EKN ja EVV Abistamise Toimkonna liikmetega. Kõneaineks oli elu okupeeritud Eestis, sealne vabadusvõitluslik tegevus, põrandaaluste trükiste koostamine ja levitamine.

Teisipäeval S. Soldatov tutvunes Toronto linnaga ja pärast lõunat alustas sõitu Ottawasse, saadetuna Henny Arujast ja Eneri Taul'ist. Ottawas olid ette valmistatud kokkusaamised õigusministri esindajaga, LRO ühingu liikmetega ja Parlamendimäel Helsingi kokkuleppe järelvalve komitee liikmetega. Viimastega vestlemine teostus lõunalauas.

Üldiseks huvipuktiks oli, kas soodustatud laenud N. Liidule ja kaubavahetus soodustatud tingimustel aitab leevendada rahva rasket olukorda N. Liidus. Kõigile küsijaile vastus oli — „EI". Kõiki soodustusi N. Liidus kasutatakse võimu kindlustamiseks. Kommunistlik kord oleks seal juba ammugi likvideeritud, kui läänériigid poleks aidanud seda korda ülal hoida.

ERIAKTSIOON

Piduliku lõuna juures anti üle S. Soldatovile õigusministri Chretieni poolt allakirjutatud Inimõiguste

Eesti vabadusvõitleja Sergei Soldatov ja E.V. aupeakonsul Kanadas Ilmar Heinsoo.

Harta ja Helsingi Kokkuleppe Järelvalve Komiteesse kuuluvad senaatorid ja parlamendiliikmed kinnitasid, et nad alustavad eriaktsiooni Soldatovi poja Aleksandri väljanõudmiseks N. Liidust.

Kolmapäeva õhtul oli S. Soldatovil kokkusaamine Ottawa eestlastega. Ta veetis öö Ottawas ja järgmisel hommikul sõitis tagasi Torontosse. Õhtul ta kõneles saalitäiele rahvale Toronto Eesti Majas. Kõnelus oli samal teemal, mis kasutatud USA-s ja refereeritud „Meie Elus".

Filmimees Paap jäädvustas Soldatovi lindile, varustatult omapoolsete kommentaaridega. Pärast lõunat S. Soldatov sai loa tutvunemiseks Kanada vanglatega ja seal valitseva korraga, et saada võrdlust olukorraga, mis valitseb N. Liidu vangilaagrites. Ta pidas siinseid vanglaid „kosutuslaagreiks" ja imestas nendes valitsevat puhtust.

Laupäeva hommikul dr. E. Aruja sõidutas S. Soldatovi Buffalosse, kus tal oli kokkusaamine sealsete eesti organisatsioonide esindajatega.

Teine lahing Falklandi läheduses

Möödunud nädala alul üks inglise sõjalaev märkas Falklandi saarte vahel olevas kanalis üht argentiina tanklaeva ja hävitas selle. Kaks päeva hiljem argentiina pommitajad hävitajate kaitsel ründasid inglise sõjalaevu selles piirkonnas kahes, üksteisele järgnevas laines. Inglise sõjalaevadel olid juba kasutamisel Merehunt-tüüpi raketid, mis liiguvad suurema kiirusega kui kahekordne hääle kiirus ja hävitasid esimese laine pommitajad. Teises laines ühel pommitajal õnnestus välja tulistada üks rakett, mis tabas üht Sheffield tüüpi hävitajat. Rakett ei lõhkenud ja jooksis laevast läbi kahekordse hääle kiirusega, sünnitades laevale vähemat kahju. Oleks see rakett lõhkenud, teine inglise moodne hävitaja oleks olnud likvideeritud. Lahingutes on argentiinlased kokku kaotanud 10 pommitajat.

Eestlased Stokholmis mairongkäigus

STOKHOLM — Rootsi sotsiaaldemokraatide mairongkäigus Stokholmis oli ka tänavu eestlaste grupp. Vähem kui varasematel aastatel — ainult kümmekond. Sellevastu oli aga lätlasi tänavu ligi kaks korda rohkem kui mullu ja poolakaid 200—300 vahel.

Eestlaste plakatitel seisis mh.: „Eesti eestlastele!", „Vabadust eesti rahvale", „Lõpp poliitprotsessidele N. Liidus!", „Liikumisvabadust üle piiride sisse- ja väljareisideks".

Õli tootmine Alberta liivast ei teostu

Kanada valitsuse suuremaks tagasilöögiks majanduslikul alal oli USA ja Kanada ühise ettevõttena kavandatud gaasitoru ehitamine Alaskast läbi Kanada USA tööstuslikku keskusesse, lõunapool Suuri järvi. USA ei olnud enam huvitatud sellest projektist ja tõmbus tagasi. Samal ajal looksis tühja suur ettevõte õli tootmiseks Alberta liivaõli lademetest. Arvestuste kohaselt oleks tulnud selleks investeerida 13 miljardit dollarit. Kõrgete õli hindade juures see õli tootmine oleks tasumud end ära, kuid õlihinna langemise juures see muutus küsitavaks. Mitmed sponsorid langesid ära ja nüüd ollakse teostamata jäänud projekti juures, mis võinud tööd anda paljudele kanadalastele ja siinsetele ettevõtetele. Opositsiooniparteid loevad seda valitsuse halva majanduspoliitika tagajärjeks ja ründavad valitsust. Liberaalide partei populaarsus selle tagajärjel on langenud, kuid Trudeau on siiski kõige populaarsem praeguste poliitiliste parteide juhtide seas. Valitsuse energiaminister Lalonde süüdistab nende projektide nurjumises maailma üldist majanduslikku kriisi.

BILLY GRAHAM PIMEDUSEGA LÖÖDUD

BILLY GRAHAM

Tuntud USA evangelist Billy Graham viibis möödunud nädalal Moskvas. Oli seal üheks kõnelejaks Rahukonverentsil, mille korraldas vene kirikuvalitsus rahu heaks ja aatomrelvade keelustamiseks. Tagasi tulles USA-sse ta väitis, et Moskvas ei olnud märgata mingisugust usuvastast tegevust. Kirikud olid lahti ja rahvast tulvil täis. Sisseminek sinna oli kõigil vaba. Kirik on iseseisev ja valitsus ei sega end kiriku sisemistesse asjadesse. N. Liit taotleb rahu mitte vähemat maatal kui kõik teised riigid.

NAIIVNE VÕI RUMAL

See Billy Grahami väide kutsus esile teravа kriitika mitte üksi USA-s vaid ka teistes riikides. Küsitakse kas Billy Graham on naiivne või rumal, et ta ei oska järeldusi teha nendest faktidest, mis temal peaks teada olema N. Liidus valitseva korra kohta. N. Liidus kehtib ametlikult usuvastane kampaania. Palvetamine väljaspool kirikut on kuritegu. Pühapäevakooli õpetajad vangistatakse ja Piibleid ei ole trükitud N. Liidus enam kui 60 aasta jooksul. Vaimulike seas on palju KGB agente, kes silma peavad peal kirikuskäijatel ja usuliselt aktiivsetel tegelastel. N. Liidu vangilaagrid on täis baptiste, Jehova tunnistajaid, evangeliste ja juute. Leningradis on usuvastane muuseum, kus on välja pandud kõik, mis aitab levitada usuvastast liikumist.

Billy Graham peaks teadma, et usuline tunnetus on inimese primäärseid tunnetusi ja nõukogude kord ei suuda seda likvideerida vaatamata usuvastasele kampaaniale. Inimesed janunevad usu järele ja täidavad kirikud kõikjal, kus see võimalik. Naiivne oli sellest teha järeldust, et N. Liidus ei ole usuvastast kampaaniat.

SOLDATOV VASTUKAALUKS

„Toronto Sun" kasutas vastukaaluks Billy Grahami kiidulaulule eesti vabadusvõitleja Sergei Soldatovi väiteid. Leht avaldas samal leheküljel evangelisti jutuajamisega ka jutuajamise parajasti Torontos viibinud Sergei Soldatoviga riigi poolt kontrollitud usuelust N. Liidus.

Nädalakroonika

ONTARIO PARLAMENDIS HELISEVAD KELLAD!

☆ Möödunud nädalal Ontario majandusminister Frank Miller esitas parlamendis uue provintsi eelarve. See tundus olevat ajakohane antud olukorras, kuid sisaldas sissetulekute mõttes mitmed uued müügimaksude kõrgendused ja laiendused kaupadele, mis seni on olnud vabad. Liberaalidele see ei meeldinud. Nad läksid saalist välja. Koosolek jäi lõpetamata. Läbi nädalavahetuse helisevad Parlamendihoones kellad ja kutsuvad saadikuid tagasi, et küsimuse arutamisega edasi minna või koosolek lõpetada. Liberaalid võtsid kasutamisele sama taktika, mida kasutasid konservatiivid Ottawas, et oma tahtmist läbi suruda.

☆ Möödunud nädalalõpul lõppes Torontos Progressiivsete Konservatiivide üleriiklik konverents. Selgitati partei tegevuskava ja anti partei liider Joe Clarkile reserveeritud usaldus. Viimane loodab, et järgmistel

(Järg. lk. 3)

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
Pühapäeval, 30. mail kell 11 hommikul Vana-Andrese kirikus
PIHIPÜHA
KONTSERT-JUMALATEENISTUS
Laulab NEW YORGI EESTI MEESKOOR. Juhatab E. VESKI
Solistid EEROS LÜDIG tenor, HEINZ RIIVALD tenor,
HARRY VERDER bariton ja JOHN KLEIN viiul.

TARTU INSTITUUT
310 BLOOR ST. WEST
TORONTO, M5S 1W4
Sissekäik: Madison Avenue — Spadina jaam
Sõnalis-muusikaline õhtu
ARVED VIIRLAID LUULES JA PROOSAS
Avasõna ILMAR HEINSOO
Kaastegevad: Asta Willmann, Ain Söödor, Hilja Viirlaid, Jaaniku Rahvalaulikud, Hanno Bohl, Lembitu Ristsoo.
REEDEL, 21. MAIL, 7.30 ÕHTUL.
Pääsmed $3.00 ($2.00 õppijad ja pensionärid)

Laupäeval, 29. mail 1982 algusega kell 14.30 toimub
XII PÕHJA-AMEERIKA
EESTI MEESLAULUPÄEV
Seneca College, Minkler Hall, Toronto (Finch— Hwy 404)
Bussid: Yonge subway stn — #39 Finch East
Danforth-Pape stn — #25 Don Mills
Kontserdile järgneb koosviibimine Eesti Majas kell 19.00
EINELAUD ☆ BAAR ☆ TANTS
Peopääsmete tellimine @ $7.00 Georg Lootus — 493-6406

Tallinna Festivali programm
TALLINN FESTIVAL 82
NELJAPÄEV, 17. JUUNIL avatud kell 18.00
★ Avamine — H. Jõe ☆ Miss Tallinn ☆ „Tarkus" orkester
REEDE, 18. JUUNIL avatud kell 18.00
☆ Talentide õhtu ☆ „Orpheus" orkester
LAUPÄEVAL, 19. JUUNIL avatud kell 16.00
☆ Mr. Tallinn ☆ „Orpheus" orkester
PÜHAPÄEVAL, 20. JUUNIL avatud kell 16.00
☆ „Orpheus" orkester
Kõigil neil päevadel esinevad:
„KUMA" laulugrupp Baltimorest, „KUPPARI" Montreali rahvatantsijad, „KUNGLA" rahvatantsijad, „KALEV ESTIENNE võimlejad, Kai Kääridi tantsutrupp, „Ritmika" võimlejad, „Positiivsed mehed", „Rahvapillide" orkester, „Kanneldajad" Alfred Kuus & Peeter Laaniste, Andres Tamm, Andrus Aruvald, Tiit Koplimägi ja Christina Greenbaum, Heino Arvo, Evi Valge, Heidi & Linda Laikve, ja mitmed teised.
Igal õhtul on laskmine (Arvu Oiling 255-0783), male (Lembit Joselin 698-4426 või Valdeko Pikkand 621-6132), filmid, loengud ja väljapanekud. ★ Passid eelmüügil: Pokos, Rooneems, Abistamiskomitees ja Meie Elu talituses, $5.00, uksel $6.00. ☆ Informatsiooniks helistada Peeter Vilde 481-2120, Jaak Järve 766-6910.

ESMAKORDNE
HELGA ROHT POZNANSKI
MAALIDE NÄITUS TORONTOS
Vastuvõtt kunstnikule ja näituse avamine laupäeval, 29. mail kl. 2—5 pl.
Näitus kestab kuni 17. juunini 1982. a.
BAU-XI GALLERY, 340 Dundas St. West,
Toronto, Ontario (416) 977-0600

KALEV-ESTIENNE
KEVADESINEMINE
toimub 28. mail kell 7.30 õhtul
MINKLER AUDITOORIUMIS
(Seneca College Finch Campus)
Kavas: kehakool, rakendus, stiliseeritud rahvatants ja „Lootuse" koor.
Pääsmed eelmüügil: Mt. Pleasant Pokos, Eesti Abistamiskomitees, Vaba Eestlases, võimlejatelt ja kohapeal.
Pääsmed: $5.00, õpilased ja pensionärid $3.00

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly.
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 — Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773.

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951.

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h.-5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l. „MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $34.00, 6 k. $18.00, 3 k. $13.00; USA-sse — 1 a. $37.00, 6 k. $20.00, 3 k. $14.00; Ülemeremaadesse: 1 a. $42.00, 6 k. $21.00, 3 k. $14.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $23.40, 6 k. $11.70. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $26.00, 6 k. $13.00. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $48.30, 6 k. $24.15.

Üksiknumber —.65¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $5.00, tekstis $4.50, kuulutuste küljel $4.25.

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII

Akende asendamine thermo-akendega. ★ 5 tollised veerennid kuues värvis. ★ Räästaaluste katmine.
Keldri akendele sissemurdmise vastu metallkaltsed.
Tasuta hindamine. Helistage päeval töökoda tel. 832-2238
Kodus 769-0932

OSSO INVESTMENTS INC.,
10335 Keele Str., Maple, Ontario L0J 1E0

SÕDA KOMPUUTERIGA

Esimene maailmasõda üllatas soomusmasinatega. Teises maailmasõjas domineeris lennuvägi ja allveelaev. Kolmandas maailmasõjas domineerib aatompomm ja elektrooniline varustus. Mõlemad muudavad sõjastrateegia tundmatuks eelmistest ja kergitavad paljud küsimusmärgid. Isegi küsimuse: kas sõda on võimeline lahendama tüliprobleeme või mitte?

Juba olnud kokkupõrked Inglismaa ja Argentiina vahel Falklandi saarte pärast Lõuna-Atlandil on tekitanud rida küsimusi. Igasugune verevalamine on inimkonnale ebameeldiv, kuid alanud võitlused Lõuna-Atlandil annavad ka suure õppetunni tulevikuks ja seda eriti elektroonika valdkonnas.

Juba konflikti algades istutas Nõukogude Liit Atlandile oma vaatlussatelliidid, vahetab neid vajaduse järgi ja saavutab vajalikud informatsioonid, seda eriti Briti mereväe liikumiste kohta. Sedasama teeb USA oma huvides. Nii on tuhandete miilide laiune veteväli toodud nagu peeglile ja informatsioon on kasutatav iga osalise äranägemise järgi.

Kui inglise allveelaev uputas Argentiina ristleja kindral Belgrano siis tegi ta seda n.n. Tigerfish MK 24 torpedoga, mis on 21 jalga pikk, kannab 340 naelase lõhkelaengu, liigub 54 miilise kiirusega ja omab 20 miilise tegevusraadiuse. Torpeedo on juhitav lähtekohast peenikese traadi abil ja juhitav sihile suure täpsusega. Tigerfish on üks täpsemaid ja ohtlikumaid torpeedosid, mis on senini toodetud.

Kuid juba poolteist päeva hiljem uputas Argentiina inglise lahinglaeva Sheffieldi, mis oli Briti laevastikus üks moodsamaid ja uuemaid. Argentiina teostas oma kallaletungi briti lahinglaevale n.n. Super-Etendard pommitajalt, millelt heideti n.n. Exocet õhutorpedo arvatavalt 40 miili kauguselt ja hävitas Sheffieldi. Oma laengu päästnud pöördus Argentiina pommitaja ise kahjutult tagasi, sest tulistatud missile oli ise võimeline oma sihtkohta leidma.

Neist näidetest selgvad mitmed asjaolud. Ründaja on võimeline radari abil välja peilima oma rünnakuobjekti ja välja saadetud laeng leiab eesmärgi oma elektrooniliste vahendite abil. Nii on ründaja asetatud võimalikku ohutusse olukorda ja rünnatav pandud kaitsetusse olukorda. Argentiina Exocet lastuna 43 miili kauguselt lähenes Sheffieldile 8 jala kõrgusel merepinnast arvatava kiirusega, mis läheneb heli kiirusele.

Kuid inglise merevägi kasutas ka n.n. Sea Scua missilit ühe vähema Argentiina sõjalaeva uputamiseks. See on 165-naelane õhutorpeedo, mis vabastatakse helikopterilt, rändab eesmärgile 6 jala kõrgusel merepinnast ja 550 miili tunnikiirusega ja plahvatab rünnatava objekti sisemuses suurima kahjustuse saavutamiseks. Eesmärk antakse missiilile radarvalguse läbi eemalt, millisest eesmärgist siis missil kohalejõudmiseks kinni peab.

Nagu varem siinkohal kirjutatud, on Nõukogude Liit ka osa aatompeadega missileid selliselt elektrooniliselt varustanud ja on nende sihtkohta jõudmist selliselt täpsustanud: USA kompuuteritega. Kõige selle juures paistab, et ainult rünnakrelvad on üllmalt täpsustatud, kuid mitte kaitserelvad. Silmnähtavalt tuleb ka kaitserelva n.n. vastusegamistega varustada selleks, et rünnakrelvade täpsust segada.

Ilma selliste segamisteta rünnakrelvade vastu võiks praegu oletada, et sõja puhul NATO kaitsepakti piirkonnas muutub USA lse esimesena võimetuks oma üle Atlandi järelvedude osas. Praeguse satellliitvaatluste ulatuse ning täpsusrelvade olemasolu juures õhus ja merel on Atlandi ookean teoreetiliselt järelvedudeks suletud, kui õigeid vastuvahendeid ei leita.

V.

Uus eelarve

TARBIJA MAKSAB ENAM

Ontario laekuri Frank Milleri 1982. a. eelarve varub 600 miljonit dollarit töövõimaluste loomiseks väikeettevõtete maksude alandamise, töökohtade loomise kavaga, abiga uutele elamuostjatele ja maksukergendusega tööstustele föderaalbüdzhetti kahjustuste leevendamiseks.

Min. Frank Miller — esitas Ontario uue eelarve.

Esitatud eelarves ta teeb ka ettepaneku, et MPP-de ja kõrgemate riigiametnike palgade tõus hoitaks kuuel protsendil. Eelarve kaotab teatud erandid jaemüügi maksustamisel, tõstab OHIP preemiaid ja viib suitsetajad ja alkoholitarvitajad suurematesse kuludesse. Frank Miller ütleb, et lisatulu on vaja, et katta kaotatud födera:toetus ja maksta suuremat tervishoiu, hariduse ja teisi kulusid. Ta märgib, et büdzheti üldeesmärk on luua töökohti ja taastada usaldust ning säilitada usku valitsuse majanduslikku vastutusse.

VAIKEETTEVÕTED

Märkides, et viimastel aastatel väikeettevõtted on loonud üle 50 protsendi uusi töökohti Ontarios, Miller kaotas üheks aastaks inkorporeeritud väikeettevõtete provintsiaalse maksu. See annab 250 miljoni väärtuses maksukergendust väikeettevõtetele esimesel maksuvabal aastal.

„Uteleme väikeettevõtjale, et on üks valitsus kes usub neisse ja nende püüdlikkustesse ja võimetesse eduks mis loob töökohti meie rahvale."

KODU OMAMINE

Et stimuleerida ehitustööd ja leevendada olukorda üürikorterite osas, võivad üürnikud nüüd saada uue elamu ostmiseks intressivaba laenu kuni $5.000. 75 miljoni dollari suurune Ontario „Renter-Buy Program" kestab 14. maist kuni 30. oktoobrini sel aastal. Program hõlmab uued majad, mille hinna piiriks on Metro-Torontos ja ümbruskonnas $115.000 ja mujal provintsis $90.000.

TÖÖKOHTADE LOOMINE

Erilise töökohtade loomise kavaga Miller kiirendab provintsi kapitaalremontide projekte nagu ühiskondlike hoonete ja teede parandamine. Summad on saadaval taoliste tööde jaoks ka kogukondadel ja koolivalitsustel. See programm arvatakse loovat umbes 14.500 lühiajalist töökohta ja läheb maksma 133 miljonit dollarit. Ontario noorte tööprogrammi finantseerimine tõuseb 14,2%, et anda ligi 93.000 töökohta noortele inimestele, 8000 enam kui mullu. Kokku läheb selleks 91 miljonit. Miller loob enam töökohti maatööliste uue „Farmstead Improvement Program'iga" ja 26 protsendi võrra laenude suurendamisega maakuivatustöödeks. Ta loodab lisada 2.100 uut maatööliste kohta kuluga 11 miljonit. Provints paneb välja ka kuni 15 miljonit „Co-operative Projects Employment Fund'i", et maksta föderaalvalitsusega ühiste projektide eest, mille sihiks on 6000 töökohta. Miller ütles, et enam raha antakse ka algatustele nagu „Accelerated Forest Improvement Program" ja „Mining Special Employment Program".

VALITSUSE MOODUKUS

Miller teatas juhtnööridest hoida kõrgemate riigiametnike palgatõus 6 protsendi piires. Ta soovitas ka oma kaas-parlamendiliikmetel näidata taolist mõõdukust lükates tagasi „Election Expenses Committee of the Legislature" poolt soovitatud 9% palgatõusu MPP-dele ja võtta vastu palgatõusu 6%.

Majanduselu

KREDIIDIKRAANID MOSKVALE KINNI?

Florida suvituskohas Boca Batoni's lõppes hiljuti Ameerika Valitsuse poolt kokku kutsutud rahvusvaheliste pankurite konverents, kus valitsuse kaubandusministeeriumi esindaja hoiatas suurest riskist Venemaale krediitide ja laenude andmisel. Lähemalet aastatel tulevat Venemaal järjest suurem puudus lääne valuutast „hard currents'ist" oma võlgade tasumiseks ja ostude tegemiseks läänest. Venemaaga juhtuvat sama lugu nagu praegu on Poolaga, kes ei suuda oma Läänest tehtud võlgasid tasuda ja võlausaldajad võivad jääda oma rahast ilma.

Sel konverentsil USA kaubandusministeeriumi üks abidest rahvusvahelise kaubanduse alal Lionel H. Olmer tegi teatavaks rahvusvahelistele pankuritele, et Venemaal ekspordi väljavaated, millest ta võib saada läänevaluutat, olevat väga tumedad, vaatamata võimalikest sissetulekutest kahest praegu veel õhus rippuvast projektist, maagaasi müük Lääne-Euroopasse ja Jaapanile.

Tooröli hindade languse ja Venemaa väheneva produktsiooni tõttu tooröli eksport Venemaalt väheneb dramaatiliselt järgnevatel aastatel. Ka maagaasi müügist saadud valuuta hulk ei katvat kinni tooröli müügist vähem saadud lääne valuutat. Samuti kulla ja teiste metallide eksport ei täitvat Vene väliskaubanduse puudujääki.

KREDIIDID KINNI

Olmer rõhutas, et tulevikus Venemaa on kolhooside mittetöötamise tagajärjel ikka sunnitud suurel hulgal sisse vedama toitaineid, milleks kulub palju välisvaluutat.

„Kõik need Ameerika kaubandusministri andmed Venemaa majanduse kohta tulevikus, olid toodud välja selleks, et saavutada rahvusvahelise pangandusringkondade toetust USA valitsus epoolt alustatud uuele aktsioonile — lõigata venelastel suurel määral ära lääne krediidid", nagu seda kirjutab New York Times.

Floridas aset leidnud konvenrents oli tegelikult väliskaubanduse pankurite ühingu 61-nes peakoosolek. Seal organisatsiooni mitmetest maadest pärinevad liikmed kõnedes ja era kõnelustes, rõhutasid juba käigusolevat Vene kaubanduse krediitide kokkutõmbamist ja vähendamist. Krediitide vähendamine ei olevat mitte üksi maksev Venemaa kohta vaid ka teiste kommunistlike maade suhtes, samuti Kolmanda Maailma (Third World) rahalaenajate riikide suhtes.

„See ei ole mitte saladus, et meie viimasel ajal oleme tunduvalt vähendanud kaubandust Venemaaga", rõhutas Rowland C. Frazee, „The Royal Bank of Canada" peadirektor.

Mõnede maade pankade direktorid tundsid muret uue suuna pärast, kus kaubandus-pankasid hakatakse rohkem ja tõhusamalt kasutama välispoliitika kujundamisel. Rõhutati aga, et ükski pankur ei hakka oma riigi valitsusega vaidlema välispoliitika suhtes, kui riigi julgeolek on kaalul.

EUROOPA ARID MOSKVAGA

Mõned USA Euroopa liitlased, eriti Lääne-Saksamaa, on astunud tihedatesse majanduslikesse sidemetesse Venemaaga. Lääne-Saksamaal on palju tööta töölisi ja majanduslik tegevus on aeglustunud. Lääne-Saksamaa veab Venemaale võla peale tohutul hulgal tööstuslikke seadmeid. Samuti Lääne-Saksamaa ja Euroopa teiste riikide poolt krediitide ja laenude andmine Venemaale avansi näol Siberist Lääne-Euroopasse mineva maagaasi toru ehitamiseks ei ole vastuvõetav USA-le. Ameerika hoiatab venelastele mitte anda valuutat selle projekti läbiviimiseks. Lääne-Saksamaa vastuseisu ja venelaste krediitidega varustamist hiljuti „arstiti" Washingtonis Kongressi ühe tähtsa komitee poolt selliselt, et tehti valitsusele ettepanek Lääne-Saksamaal asuvate vägede koju toomiseks. Põhjendus oli, et kui läänesakslastel on nii suured sõprusvahekorrad venelastega, miks siis veetand miljonit Ameerika sõdurit peavad Lääne-Saksamaal istuma Selle ettepaneku järele kantsler Schmidt oli kohe kõnetoolis ja deklareeris, et ainult tema partei vasakpoolne rühmitus ei soovi saada USA rakette Saksamaale. Valitsuse seisukoht on: ameerika rakette on vaja vene rakettide neutraliseerimiseks.

Uues olukorras, kui rahvusvahelised pangad ei anna venelastele läänevaluutat Siberi maagaasi toru ehitamiseks, jääb see ainult paljaks projektiks ja venelased jäävad ilma miljarditest.

ERIOLUKORD TEISTE RIIKIDEGA

Edasi tõi Olmer ette, et praegu ei ole mingeid kavasid riiklike kindlustustega krediitide mitte-andmiseks Ida-Euroopa riikidele ja USA valitsus on ajamas differentsiaalset kaubanduslikku poliitikat üksikute riikide suhtes.

USA valitsus olevat hiljuti hääletanud pooldavalt Ungari vastu võtmiseks rahvusvahelisse rahandusfondi (International Monetary Fund). Fondi keskjuhatus on heaks kiitnud Ungari liikmeksastumise.

Olmer ütles lõpuks, et USA valitsuse sooviks on, et liitlased oleks praegu tagasihoidlikud riiklikult kindlustatud krediitide andmisega Venemaale. Lõplik ja siduv kirjalik kokkulepe liitlaste vahel loodetakse alla kirjutada juunis toimuvad suurkonverentsil Prantsusmaal.

KAIKAS

Sergei Soldatov taotleb oma pojale väljapääsu Eestist

Eestile vabadusnõudleja Sergei Soldatovil oli pikem jutuajamine USA välisministeeriumis Washingtonis. Teda võttis vastu Senior Debuty Assistant Secretary for Human Rights and Humanitarian Affairs Melvin Levitzky.

Esitanud vastavsisulise memorandumi inimõiguste rikkumise asjadest Nõuk. Liidu poolt okupeeritud Eestis, palus ta kaasa aidata, et tema poeg, Aleksander Soldatov, kes ilma põhjuseta vangistati Nõuk. Liidu võimude poolt, kättemaksuks isa aktiivsuse pärast Eesti Demokraatlikus Liikumises, saaks loa Eestist lahkumiseks, et ühineda vabas maailmas eluneva isa ja emaga.

Melvin Levitzki tundis suur huvi Eestis toimuvate sündmuste kohta eriti inimõiguste seisukohalt ja Helsingi kokkuleppe rikkumise asjus. Tutvunud Sergei Soldatovi memorandumiga, esitas ta palju küsimusi. Sergei Soldatovi vastustest selgus õudne pilt Eestis Nõukogude Liidu võimude poolt teostatavate inimõiguste rikkumise asjas. „See on USA riigipoliitika, et kaasa aidata laiali paisatud ja lõhutud perekondade liitmisele", ütles Mr. Levitzky. „Tele elate praegu ajutiselt Saksamaal, kas olete pöördunud selles asjas ka Lääne-Saksa valitsussutuste poole ja kas teie poeg on avaldanud soovi lahkumiseks välismaale?"

„Minu poeg on esitanud avalduse lahkumiseks, kuid seda ei võta Nõuk. Liidu võimud vastu! Ka on Saksa saatkond Moskvas minu soovi alusel teinud avalduse ja järelpärimise Nõuk. Liidu välisametile selles asjas, kuid ei ole mitme kuu jooksul saanud vastust. Alates käesoleva aasta jaanuarist katkestasid Nõuk. Liidu võimud minu pojal kirjavahetuse välismaaga ja vanematega!"

USA välisministeerlumi inimõiguste amet oli huvitatud mida poeg Eestis teeb peale vanglast vabanemist. „Kui meid kodumaalt välja saadeti, oli poeg vaglas ja meil ei võimaldatud temaga kokku saamist. Mele korter võeti ära kui poeg oli vangis, ja vabanemisel ei olnud tal peavarju. Ta elab, praegu tuttavate juures. Vangistamisel katkestati tema õpingud ja nüüd teenib ta ülalpidamist töölisena freeslana ühes vabrikus. Kuigi meie ei ela USA-s ega pole ka USA kodanikud, palume teid kõigiti kaasa aidata, et poeg saaks lahkuda Eestist ja ühineda oma vanematega", ütles Sergei Soldatov. „Mele peame oma kohuseks teid kõigiti aidata selles küsimuses ja et tele poeg Aleksander saaks lastud välja Nõuk. Liidust ja ühineda oma isa ja emaga", vastas Mr. Levitzky.

I.P.

Euroopa kogemustega rätsep õmbleb meestele ja naistele

ÜLIKONNAD — KOSTÜÜMID — MANTLID
kvaliteet materjalid

OLD MILL TAILORS
7 Riverview Gardens (Bloor-Jane Subway Stn.) Toronto, Ont. M6S 4E4
Tel. 416/769-9333

Rudi H. Schneider

LUGEJA KIRJUTAB

„Meie Elu" avaldab meelsasti oma lugejate mõtteavaldusi — ka neid mis ei ühtu ajalehe seisukohtadega. Palume kirjutada kokkuvõtlikult ja lisada oma nimi ja aadress. Toimetus jätab endale õiguse lugejate kirju redigeerida ja lühendada ning mittesobivuse korral jätta avaldamata.

Pagulaseestlaskond ei vaja „pühapäevaeestlust"

Lugedes „Meie Elu" nr. 11 veergudelt Peeter Einola poolt, Londonis E.V. aastapäeva aktusel peetud kõne tsitaati, oli esimeseks mõtteks, see ei saa olla võimalik! Mis kõige enam hämmastavalt, oli asjaolu, et selline kõne peeti E.V. aastapäeva aktusel, milline on vabadele eestlastele ja kindlasti ka meie rahvale kodumaal, kõige püham päev! Me tuleme sellel päeval kokku, et kinnitada oma usku ja lootust meie kannatava kodumaa taasvabanemisse, ning see on ka päev, kus me anname aru endale, mida oleme meie teinud selle heaks. Ma kujutan ette meie vahemast generatsioonist aktusest osavõtjate tundeid, kui selle generatsiooni suust, kellest me ootame vabadusvõitlejaile järeltulijaid, antakse sõnadega hoop! Kui tahetakse esmajärgus olla kanadlane ja alles siis kui aega ja tuju on, eestlane, siis on eestlusele parem, kui selline isiksus kaob kanada massi hulka, eestlusele ja meie kannatavale kodumaale pole temast mingit kasul „Pühapäevaeestlasi" pole meie kodumaale tarvis!

Kõnesid ja mõtteavaldusi eestluse ja selle arengusuundade kohta paguluses, on meil olnud mitmeidki varematel aegadel, ning küllaltki kontroversaalseid, aga kõnelejal tuleks valida aeg ja koht, kus selliseid mõtteid võib arendada, mitte aga E.V. aastapäeva aktusel. Võib olla tuleks korraldajail tulevikus küsida, mida ja millest tahetakse kõnelda, enne kui lõplik otsus tehakse kõneleja osas.

Teine punkt, millele tahaksin tähelepanu juhtida, on asjaolu, et eestlasi paguluses hakatakse ikka enam ja enam tituleerima väliseestlasteks. Minu arusaamise järgi saab ja võib ennast väliseestlaseks nimetada ainult see, kes vabatahtlikult emigreerus välismaale, ning muidugi käib see ka nende järeltulijate kohta. Need eestlased, kes pidid maha jätma oma kodud Nõukogude Liidu okupatsioonivägede eest pagedes, neid saab siiski (samuti nende järeltulijaid) ainult pagulasteks kutsuda. Ma ei tea miks on hakatud kasutama väliseestlase nimetust, võib olla hõlab see mõnedele peremalt kui pagulane, aga nii Peeter Einola kui ka Enn Kiilaspea oma lugejakirjas eelpoolmainitud kõne kohta, kasutab väliseestlase nimetust. Paistab, et „ajudepesemine" on hakanud kandma vilja, sest ka meie ajakirjanduse veergudel on ikka enam ja enam näha selle nimetuse tarvitamist. Eriti paistab see „haigus" olevat nakatanud meie nooremat generatsiooni, kes võib olla ei teagi, mis on vahe välis- ja pagulaseestlase vahel. Seepärast peaks, eriti meie välisvõitlust juhtivad inimesed, hoiduma selle petliku nimetuse tarvitamisest, sest niikaua, kui meie kodumaad valitsevad okupeerijad, jääb meie vabas maailmas asuv eestlaskond paguseestlaskonnaks.

H. TOOMSALU

SERGEI SOLDAT… USA VÄLI…

Washingtonis viibimisel oli… si USA välisministeeriumi m… 3. mail ERKÜ juhatuslige Ba… Kari esitles prof. Soldatovit… juhtivat liiget, kes on Nõuk. … Visiit USA välisministeerlum… Ameerika Komitee poolt, ja … tary for Political Affairs Ma… nende kabinetis.

Sergei Soldatov, andnud sissej… tavalt lühiülevaate olukorrast N… Liidu poolt okupeeritud Eestis, … ges ette oma memorandumist „… hington Statement" lõpuosa: … leian oma pühaks kohustuseks … da, et USA riik paneks rohkem … ku poliitilistele dokumentidele … Ühendatud Rahvaste Põhikiri … ma alla kuuluvatele konventsi… dele mis tegelevad inimeste p… liste õigustega, Atlandi põhipa… ja Helsingi kokkuleppele. Tugi… nendele põhidokumentidele ma … leerin, et Põhja Ameerika Ühe… gid arendaks ja võtaks omaks … tilisse töö kavva järgmisi punk… Protesteerida Eesti Demokra… Liikumise liikmete tagakius… pärast; 2) Vabastada vangis… poliitvangid; 3) Õppida tundma … de poliitilisi tõekspidamisi ja … aluseid; 4) Publitseerida, igat v… lust kasutades, rahvuslikke ja … õiguste rikkumisi Eestis, Lätis… dus ja teistes Nõuk. Liidu all … tes osades; 5) Tõsta „Vabaduse… dio" ja „Ameerika Hääle" pro… mides poliitilist tahendusrikku… Nõuda et Nõuk. Liit täidaks … gi kokkuleppe põhimõtteid; 7) … tada teravilja müük, laenude a… nc rahvusvaheliste pankade ja… de organisatsioonide poolt; 8) … tada teaduslik ja tehniline ko… ja tehnoloogia üleandmine; 9… tada et Eestile, Lätile ja Le… kui isesetsivatele riikidele anta… malus kaasa töötada ja ühined… ponceritud „Põhja-Euroopa … vaba tsooniga".

USA TOETAB

Välisministeeriumi ametika… võttes vastu „Washington Sta… ti" teatasid, et esitatud nõue… on kõigiti kooskõlas USA ko… sioonaga ja püüdlustega ja US… likult toetab esitatud soove… esitasid olukordade kohta Ee… Nõuk Liidus hulgaliselt ki… millistest toome ühe osa … koos prof. Soldatovi vastuste…

Soldatov: Terve maa on kri… des. Kriis on nii majanduslik… poliitiline ja sellele kaasnev … de surve. Kõik see tekitab ra… matust, ja koos sellega ka hi… Liidu karistusaparaadi suhte… see hoiab rahvast ärevil!

Küsimus: Kui palju rahva… kaasa vaikse pooltunni?

Sodatov: Kuigi rahvas sed… olematuse avaldust-poldab, ei… veel massiliseks kujunenud… teostatakse gruppides. Nõu… võitleb selle vastu. Kuna vaik… tunni seisak on välja kuulut… toimub kindlatel aegadel ig… üks kord, ja see on võimud… teada, siis selle streigi effek… ärahoidmiseks, et tänavad … välja tühjadena, väljasurnui… detakse selleks päevaks … rohkem toidu- ja tarbek… Rahvas, kes kannatab toidu… beainete puuduse all läheb s… tunnil äridesse neid aineid… teades, et neid aineid teiste… del pole enam saada. To…

MOSKVALE KINNI?

kus kaubandus-pankasid hakatakse rohkem ja tõhusamalt kasutama välispoliitika kujundamisel. Rõhutati aga, et ükski pankur ei hakka oma riigi valitsusega vaidlema välispoliitika suhtes, kui riigi julgeolek on kaalul.

EUROOPA ARID MOSKVAGA

Mõned USA Euroopa liitlased, eriti Lääne-Saksamaa, on astunud tihedatesse majanduslikesse sidemetesse Venemaaga. Lääne-Saksamaal on palju tööta töölisi ja majanduslik tegevus on aeglustunud. Lääne-Saksamaa veab Venemaale võla peale tohutul hulgal tööstuslikke seadmeid. Samuti Lääne-Saksamaa ja Euroopa teiste riikide poolt krediitide ja laenude andmine Venemaale avansi näol Siberist Lääne-Euroopasse mineva maagaasi toru ehitamiseks ei ole vastuvõetav USA-le. Ameerika hoiatab venelastele mitte anda valuutat selle projekti läbiviimiseks. Lääne-Saksamaa vastuseisu ja venelaste krediitidega varustamist hiljuti „arstiti" Washingtonis Kongressi ühe tähtsa komitee poolt-selliselt, et tehti valitsusele ettepanek Lääne-Saksamaal asuvate vägede koju toomiseks. Põhjendus oli, et kui läänesakslastel on nii suured sõprusvahekorrad venelastega, miks siis veetand miljonit Ameerika sõdurit peavad Lääne-Saksamaal istuma Selle ettepaneku järele kantsler Schmidt oli kohe kõnetoolis ja deklareeris, et ainult tema partei vasakpoolne rühmitus ei soovi saada USA rakette Saksamaale. Valitsuse seisukoht on: ameerika rakette on vaja vene rakettide neutraliseerimiseks.

Uues olukorras, kui rahvusvahelised pangad ei anna venelastele läänevaluutat Siberi maagaasi toru ehitamiseks, jääb see ainult paljaks projektiks ja venelased jäävad ilma miljarditest.

ERIOLUKORD TEISTE RIIKIDEGA

Edasi tõi Olmer ette, et praegu ei ole mingeid kavasid riiklike kindlustustega krediitide mitte-andmiseks Ida-Euroopa riikidele ja USA valitsus on ajamas differentsiaalset kaubanduslikku poliitikat üksikute riikide suhtes.

USA valitsus olevat hiljuti hääletanud pooldavalt Ungari vastu võtmiseks rahvusvahelisse rahandusfondi (International Monetary Fund). Fondi keskjuhatus on heaks kiitnud Ungari liikmeksastumise.

Olmer ütles lõpuks, et USA valitsuse sooviks on, et liitlased oleks praegu tagasihoidlikud riiklikult kindlustatud krediitide andmisega Venemaale. Lõplik ja siduv kirjalik kokkulepe liitlaste vahel loodetakse alla kirjutada juunis toimuvad suurkonverentsil Prantsusmaal.

KAIKAS

Euroopa kogemustega rätsep õmbleb meestele ja naistele

ÜLIKONNAD — KOSTÜÜMID — MANTLID

kvaliteet materjalid

OLD MILL TAILORS

7 Riverview Gardens (Bloor-Jane Subway Stn.) Toronto, Ont. M6S 4E4

Tel. 416/769-9535

Rudi H. Schneider

Saksa saatkond Moskvas minu soovi alusel teinud avalduse ja järelpärimise Nõuk. Liidu välisametile selles asjas, kuid ei ole mitme kuu jooksul saanud vastust. Alates käesoleva aasta jaanuarist katkestasid Nõuk. Liidu võimud minu pojal kirjavahetuse välismaaga ja vanematega!"

USA välisministeeriumi inimõiguste amet oli huvitatud mida poeg Eestis teeb peale vanglast vabanemist. „Kui meid kodumaalt välja saadeti, oli poeg vaglas ja meil ei võimaldatud temaga kokku saamist. Mele korter võeti ära kui poeg oli vangis, ja vabanemisel ei olnud tal peavarju. Ta elab, praegu tuttavate juures. Vangistamisel katkestati tema õpingud ja nüüd teenib ta ülalpidamist töölisena freeslana ühes vabrikus. Kuigi mele ei ela USA-s ega pole ka USA kodanikud, palume teid kõigiti kaasa aidata, et poeg saaks lahkuda Eestist ja ühineda oma vanematega", ütles Sergei Soldatov. „Mele peame oma kohuseks teid kõigiti aidata selles küsimuses ja et tele poeg Aleksander saaks lastud välja Nõuk. Liidust ja ühineda oma isa ja emaga", vastas Mr. Levitzky.

I.P.

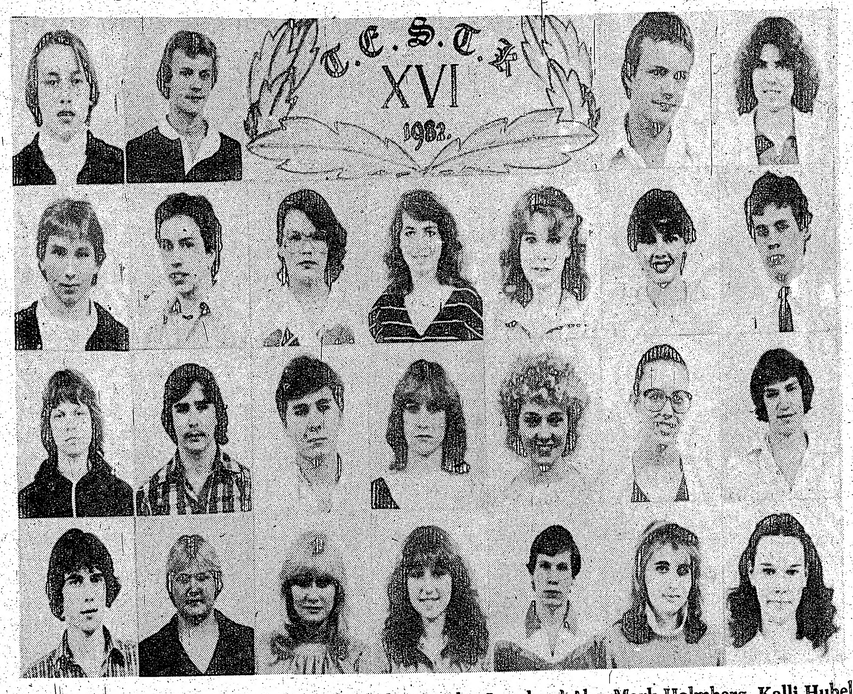

T.E.S. Täienduskeskkooli lõpetajad, vasakult: 1. rida: Leonhard Abe, Mark Holmberg, Kalli Hubel, Sindi Härm, Mihkel Jürima, Karin Jürman ja Monika Kask. 2. rida: Karin Kuus, Allan Kruuv, Glen Leis, Kristi Lüdig, Desiree Medri, Maimu Nõmmik ja Robert Paju. 3. rida: Toomas Palo, Paul Pede, Elina Pilvet, Selina Reiman, Ellen Ruberg, Tiina Sermat ja Peeter Sommer. 4. rida: Erik Spirka, Leo Säägi, Toomas Säägi ja Marika Tamm. Foto — O. Haamer

SERGEI SOLDATOV ANDIS SELETUSI USA VÄLIMINISTEERIUMIS

Washingtonis viibimisel oli Sergei Soldatovil pikemaid kõnelusi USA välisministeeriumi mitmetes osakondades. Esmaspäeval, 3. mail ERKÜ juhatusliige Balti küsimuste alal mag. Maria Pedak Kari esitles prof. Soldatovit kui Eesti Demokraatliku liikumise juhtivat liiget, kes on Nõuk. Liidust eemaldatud kui vaenulik isik. Visiit USA välisministeeriumi oli ettevalmistatud Ühendatud Balti Ameerika Komitee poolt, ja kõnelus toimus Assistant Undersecretary for Political Affairs Mark Palmeriga ja John Lenczovski'ga nende kabinetis.

Sergei Soldatov, andnud sissejuhatavalt lühiülevaate olukorrast Nõuk. Liidu poolt okupeeritud Eestis, luges ette oma memorandumist „Washington Statement" lõpuosa: „Ma leian oma pühaks kohustuseks öelda, et USA riik paneks rohkem rõhku poliitilistele dokumentidele nagu Ühendatud Rahvaste Põhikiri ja tema alla kuuluvatele konventsioonidele mis tegelevad inimeste poliitiliste õigustega, Atlandi põhipaktile ja Helsingi kokkuleppele. Tuginedes nendele põhidokumentidele ma apelleerin, et Põhja Ameerika Ühendriigid arendaks ja võtaks omaks poliitilisse töö kavva järgmisi punkte: 1) Protesteerida Eesti Demokraatliku Liikumise liikmete tagakiusamise pärast; 2) Vabastada vangistatud poliitvangid; 3) Õppida tundma nende poliitilisi tõekspidamisi ja põhialuseid; 4) Publitseerida, igat võimalust kasutades, rahvuslikke ja inimõiguste rikkumisi Eestis, Lätis, Leedus ja teistes Nõuk. Liidu all olevates osades; 5) Tõsta „Vabaduse Raadio'l ja „Ameerika Hääle" programmides poliitilist tahendusrikkust; 6) Nõuda et Nõuk. Liit täidaks Helsingi kokkuleppe põhimõtteid; 7) Lõpetada teravilja müük, laenude andmine rahvusvaheliste pankade ja muude organisatsioonide poolt; 8) Lõpetada teaduslik ja tehniline koostöö, ja tehnoloogia üleandmine; 9) Toetada ,et Eestile, Lätile ja Leedule, kui iseseisvatele riikidele antaks võimalus kaasa töötada ja ühineda proponeeritud „Põhja-Euroopa aatomvaba tsooniga".

USA TOETAB

Välisministeeriumi ametikandjad, võttes vastu „Washington Statementi" teatasid, et esitatud nõudmised on kõigiti kooskõlas USA konstitutsiooniga ja püüdlustega ja USA täielikult toetab esitatud soove, ning esitasid olukordade kohta Eestis ja Nõuk Liidus hulgaliselt küsimusi millistest toome ühe osa nendest koos prof. Soldatovi vastustega.

Soldatov: Terve maa on kriisi olukorras. Kriis on nii majanduslik kui ka poliitiline ja sellele kaasnev võimude surve. Kõik see tekitab rahulolematust, ja koos sellega ka hirmu N. Liidu karistusaparaadi suhtes. Kõik see hoiab rahvast ärevil!

Küsimus: Kui palju rahvast teeb kaasa vaikse pooltunni?

Sodatov: Kuigi rahvas seda rahulolematusc avaldust poldab, ei ole see veel massiliseks kujunenud. Seda teostatakse gruppides. Nõuk. võim võitleb selle vastu. Kuna vaikse pooltunni seisak on välja kuulutatud ja toimub kindlatel aegadel igas kuus üks kord, ja see on võimudele ette teada, siis, selle streigi effektiivsuse ärahoidmiseks, et tänavad ei näeks välja tühjadena, väljasurnuina, saadetakse selleks päevaks äridesse rohkem toidu- ja tarbekaupasid. Rahvas, kes kannatab toidu- ja tarbeainete puuduse all läheb siis päeva sunnil äridesse neid aineid ostma, teades, et neid aineid teistel päevadel pole enam saada. Tööstustes, ametasutustes ja tööplatsidel pooltunni-streigist osavõtjaid arreteeritakse, vallandatakse ja antakse kohtu alla karistamiseks! Nõnda on sellepärast karistatud Valdur Järve, ehitustööline Viljandist; Peeter Kuum, puutööline Pärnust; Endel Rose, arst Mustamäe Polikliinikus Tallinnas ja Siim Säde, insener Tallinnast. Nad on heidetud vanglaisse kusjuures dr. Endel Rose mõisteti 1 aastaks! Kõik see näitab, et Nõuk. võimud püüavad vaikse pooltunni demonstratsiooni ära hoida, et see kuidagi välja ei paistaks.

Küsimus: Kas rahulolematus ja kriis, ning vastupanuliikumine laieneb, suureneb?

Soldatov: Praegu on alles algus. Ta laieneb ja suureneb aeglaselt sest ka vastusurve võimude poolt on tugev. Kuna aga USA kavatseb müüa Nõuk. Liidule tohutu suurtes kogustes teravilja, siis see muidugi kergendab võimudel kriisi mahasurumist ja raskendab ka vabadusvõitlust.

Küsimus: Teadaolevalt on Eestis ja Venemaal s.o. Nõuk. Liidus toimumas opositsioon peamiselt kahes suunas. Üks nendest soovib valitsevas süsteemis olukorda parandada reformidega, teine aga nõuab kommunistliku süsteemi täielikku muutmist. Mida taotleb Eesti Demokraatlik Liikumine?

Soldatov: 1) Inimõiguste jalule-seadmist ja Helsingi kokkuleppe punktide pooldajad nõudsid osalisi muudatusi — reforme. Need vangistati, prominentsemad isikud saadeti asumisele või maalt välja või tehti kahjutuks! Algatus varises kokku! 2) Eesti Dem. Liikumine nõuab täielikku muudatust — Eesti Vabariigi taastamist, keeldub aga vägivalla tarvitamisest ja võitleb poliitilise selgitustööga. Kuna nähti, et reformidega nõudmised ei andnud tagajärgi ja ohvrid olid asjatud, siis asusid selle pooldajad E. Demokraatliku Liikumise toetajaiks. Ja see liikumine kasvab pidevalt eriti noorte juurdetulekuga.

Küsimus: Kui palju noort generatsiooni kaasa töötab sellele liikumisele ja kas noorsugu on võimeline aru saama dem. liikumise põhialustest ja vajadustest nii Baltimail kui Venes?

Soldatov: On suur vahe noorte arusaamistes Baltiku riikide ja venemaa noorte osas. Balti riikide rahvad on olnud vabad, iseseisvad ja tunnevad demokraatliku riigikorra paremusi. Nende elustandard on olnud kõrge ja samuti ka haridusik ja kultuuriline tase. On toimunud noorte demonstratsioone, ja aasta tagasi suur noorte demonstratsioon 5000 noort. Venemaal aga on valitsenud kommunistliku diktatuuri tõttu kauemat aega pimedus ja nõukogude noor on arenenud surveoludes, madalas, väga madalas elustandardis ja nendel pole arenenud demokraatlik mõtlemine ega vaimsus. Ka kultuuriline ja hariduslik tase on madal. Siiski valitseb ka seal rahulolematus peamiselt toidu- ja tarbeainete pärast ja ka võimude surve pärast. Näiteks sõimatakse riigikorda ja ametmehi pool-avalikult isegi tänavatel, kuid organiseeritud tegevust kardetakse ette võtta. Esineb näiteks ametasutuste purustamisi, akende sisselöömisi kividega ja ka miilitsamehi on läbi pekstud. Seesuguseid rähte'd on Venemaal üsna palju ja esineb üha sagedamalt.

I.P.

Sergei Soldatov USA Presidendi Julgeoleku erinõuniku juures

USA presidendi erinõunik Nõukogude Liidu alal Riikliku Julgeoleku Nõukogus, Richard Pipes võttis Eesti Vabadusnõudleja prof. Sergei Soldatovi vastu oma kabinetis Old Executive Office Building'is. Presidendi erinõunik tundis erilist huvi Eestis toimuva Demokraatliku Liikumise vastu ja ühtlasi küsis ka arvamisi USA raadiosaadete kohta ja palus esitada arvamisi ning soove sellel alal. Ta võttis vastu Sergei Soldatovi memorandumi ja palus, et kauge külaline esitaks ka veel täiendava kirja mitmetel aladel. Mr. Pipes näitas suurt huvi üldise olukorra vastu nii Eestis kui ka teistes Balti riikides ning elanike meeleoludest.

I.P.

TÄNUAVALDUS

Südamest tänu neile, kes minu juubeli tähtpäeval õnnesoovidega mitmel viisil tervitasid, sügis perioodi jõudmisel. Eriti olgu tänatud Korp! Fraternitas Artis USA koondis, preester Egon Vellesoo, EKKT juhatus, teenilised näitlejad Riina Reinik, Rudolf Lipp, Jüri Täht, kasuema USA-s, dr. A. Massakas, Herk Visnapuu ja kolleegid okupeeritud kodumaal.

JOANN SAARNIIT

Nädalakroonika

(Algus esiküljel)

valimistel tema partei kindlasti võidab. Seda paljud ei usu ka konservatiivide seas.

★ **Ottawa Parlamendis tekkis naer, kui üks nais-parlamendiliige väitis, et iga kümnes naine Kanadas saab oma mehe käest peksa. Seda loeti solvavaks reageerimiseks ja parlament vabandas. Küsimuse ülestõstja Lucie Pepin jäi sellega rahule.**

★ Provints Quebec on samasugustes võlgades kui teised provintsid ja seepärast valitsus otsustas lubada riigiametnikele ettenähtud palgatõusu, kuid pidada see kinni järgmise aasta 1. jaanuarini.

★ **Natside sõjakurjategijaid jälgib pidevalt juut Simon Wiesenthal. Nüüd olla ta Josef Mengele jälil, kes varjavat end kusagil Lõuna-Ameerikas. Mengelet süüdistatavat selles et ta olla aidanud mõrvata Auschwitzis 400,000 juuti.**

Välispoliitiline ringvaade

PEAMINISTER THATCHER JÄÄB KINDLAKS

Seoses kriisi süvenemisega Falklandi saarte ümber, kus senistes suulutamata sõja kokkupõrgetes argentiinlased on kaotanud üle 400 mehe ja inglased ühe kümnendiku selles tarvust, surve mõlema maa valitsuse juhile suureneb, et kriisi lahendada poliitiliste läbirääkimiste teel ja hoiduda uutest vereohvritest. Poliitilised läbirääkimised LRO peasekretäri Cuellari juhtimisel soovitud tulemusi ei ole andnud ja sõjalist kokkupõrget Falklandi saarte omandiõiguse pärast tuleb tõenäoseks pidada.

Argentiina president Leopaldo Galjieri on lubanud sõdida nende saarte pärast kuni 6 aastat ja kaotada kuni 40,000 meest, et saari oma käes hoida. Inglise peaminister Margaret Thatcher on oma esialgse seisukoha juures kindel. Ta kinnitas Parlamendis, et valitsus soovib Falklandi saarte kriisi lahendamist rahulikul teel. Kui Argentiina valitsus seda ei arvesta ja teeb vale otsuse ja oma vägesid Falklandi saartelt ära ei vii, siis tuleb temal vastutust kanda. Saarte vallutamine sõjalise jõuga võib osutamatuks muutuda.

Inglise laevastik on juba Falklandi saared sisse piiranud ja katkestanud igasuguse varustuse järelveo saartel asuvatele argentiina väeosadele. Inglise sõjalaevad on pommitanud argentiinlaste kaitseehitusi saarte rannikul ja hävitanud üksikute retketega nende varustuse ja laskemoona ladusid. Saarte vallutamiseks kõik ettevalmistused on teoksil. Käesolev nädal selles suhtes on otsustav nädal. Inglased ei saa kaua oodata läbirääkimiste venitamisega, sest talv tuleb peale ja laevastk ei või sinna jääda pikemaks ajaks.

NÕUKOGUDE LIIT SEKKUB?

N. Liidul on raske jääda erapooletuks pealtvaatajaks Anglo-Argentiina sõjalises konfliktis, sest tema kaubandus Argentiinaga on ohustatud. Möödunud nädalal N. Liidu valitsus süüdistas teravates sõnades Inglismaad Falklandi saorte blokeerimise pärast ja sõjatsooniks kuulutades kogu Argentiina rannaäärne meri, kaugemal kui 12 miili rannast. N. Liidu valitsus loeb seda illegaalseks ja provokatiivseks. Provokatiivseks selles mõttes, et Argentiina rannaäärsete vete sõjatsooni kuuluvaiks kuulutamisega on kahjustatud N. Liidu kaubavahetus Argentiinaga. Kõik laevad selles tsoonis on ohustatud. Laevade kindlustuskeskus Lloyds Londonis lõpetas laevade kindlustamise sõjatsooni piirkonnas ja ükski laevaomanik ei taha oma laevu sinna saata ilma kindlustuseta. N. Liit ostis möödunud aastal Argentiinast 15 miljoni tonni teravilja ja käesoleval aastal kavatses teha sama, sest N. Liidus teravilja saak möödunud aastal oli jälle ikaldunud. Eksporteeritav teravili kuhjub Argentiina sadamate ladudesse ja ootab laevadele laadimist. Kui N. Liit tahab võtta riisiko ja tuua ära sovitud teravili, siis peab ta enesele võtma kõrge laevade kindlustuse, mis teravilja hinna viib kõrgele. See N. Liidule ei meeldi ja võimalik on, et ta ühel või teisel kujul sekkub Anglo-Argentiina sõjalisse konflikti.

RAHUOFENSIIV LAIENEB

Seoses USA strateegiliste relvade arsenaali suurendamisega president Reagani algatusel, N. Liit on hakanud pooldama ning toetama demonstratsioone rahu heaks ja aatomrelvade kasutamisele võtmise vastu. Demonstratsioone on korraldatud suurte rahvamasside osavõtul lääne demokraatlikes riikides ja korraldatakse pidevalt edasi, et USA rahvas ja tema valitud esindajad kongressis keelustaks USA strateegiliste relvade arsenaali suurendamse kava. Et need demonstratsioonid ei oleks ühekülgsed, N. Liidu valitsus lubas korraldada sõja- ja aatomrelvade kasutamisele võtmise vastaseid demonstratsioone ka Moskvas; ning koguda 192 miljonit allkirja aatomrelvade keelustamiseks tulevases sõjas.

USA president Reagan on nõus strateegilisi relvi vähendama ühe kolmandiku võrra, kui selle juures aatomrelvade arv mõlema suurriigi juures kujuneb võrdseks ja selle järele valvab küllaldaste volitustega komisjon. Ühekülgne relvastuse vähendamine võib vastupidiselt mõjuda ja provotseerida teist poolt nii, et sõja võib paratamatuks muutuda. Rahu parimaks tagatiseks on suurriikide tasakaalustatud relvastus. See hoiab ära sõja kergekäelise algatamise ja vale otsuste tegemise, nagu praeguses Anglo-Argentiina konfliktis. Inglise valitsus ei uskunud, et Argentiina läheb vallutama Falklandi saari ja Argentiina valitsus ei uskunud, et Inglismaa saadab sinna oma laevastiku, et neid saari tagasi vallutada.

IRAAN HAARAB INITSIATIIVI

Sõda Iraaki ja Iraani vahel takerdus pärast Iraaki väeosade esialgset edu. Möödunud nädalail Iraani väeosad haarasid initsiatiivi, võitsid Iraagi väeosi mitmes lahingus, vallutasid tagasi suure osa oma maa-alast ja võtsid mitukümmend tuhat vangi. Mõnes kohas Iraani väeosad ületasid Iraaki piiri ja on valmis sõjategevuse kandmiseks Iraaki territooriumile. Kui see juhtub, siis on karta, et mitmed Araabia riigid, kes seni on toetanud Iraaki ainult materjaalselt, võivad tulla Iraakile appi sõjaliste jõududega ja sõjategevus laieneb. See võib rahu säilitamist Lähis-Idas ohustada, mida kardab USA. Ta on mures Iisraeli julgeoleku pärast. Iisraelil arvatakse olevat juba oma aatompomm ja seda ei jäeta kasutamata, kui Iisraeli olemasolu on ohustatud.

A.N.

Stokholmis pussitati eesti arsti

STOKHOLM — Frängeni arstidemajas pussitas üks patsient surnuks kaks arsti ja haavas mitmeld. Pussihoobi sai selga ka 56-aastane dr. Ants Sõber. Nuga on tabanud kopsu ainult veidi eemal südamest. Mõrvar põgenes, kuid tabati.

TÄNUAVALDUS

Dr. Evald Sõerd, kes korduvalt on toetanud Toronto Eesti Seltsi täienduskoole suuremate summadega, kinkis hiljuti jälle Toronto Eesti Keskkoolile $750.00. Tõsine tänu lahkele annetajale nii vajaliku ja eriti väärtusliku kingituse eest. Meil on tõsiselt kahju, et emadepäeva aktusel teatatud annetuse suurus ja annetaja nimi osutusid ebaõigeiks.

KOOLIKOMITEE

TÄNU

Toronto Eesti Ap.Õigeusu kogudusе suurim tänu kordaläinud näitemüügi ja loterii-õhtu eest 17. apr. k.a.

Tänu naisringile eesotsas pr. Linda Järvalt'iga, tänu käsitöö ringile, kes hoolsa tööga rikastasid müügilauda, tänu annetajaile, eriline tänu pr. Arrak'ule väärtusliku annetuse eest, tänu pr. Hilda Saar'ele Kirkland Lake'ist. Tänu kõigile külastajaile rohke osavõtu eest.

T.E. AP.ÕIGEUSU KOG.
VAIMULIK ja JUHATUS

KÕIK AIANDUSE TARBED

TIMBERLINE NURSERIES and LANDSCAPING LTD.
endine Bray's Garden Centre
26 FERNDALE DR., BARRIE, ONT. (HWY. 90 & 400)
Külastage meie äri ja kasvuhoonet teel suvilasse.
Tasuta nõuanne koduümbruse kaunistamiseks.
Omanikud LIA ja ERIK HESS **TEL. 705-726-2951**

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE

HOGAN GM
Chev Olds Limited
PAUL JUTTUS
Müük ja rentimine
Äris 291-5054
Kodus 423-5716
5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9

Chevette	Malibu	Corvette	Oldsmobile
Camaro	Monte Carlo	Omega	Celebrity
Citation	Caprice	Cutlass	Toronado
Cavalier	Impala	Cutlass Ciera	Chevy Trucks and Vans

CondoMart Real Estate Ltd. (Realtor)
Kõrterid, kondomiiniumid, majad — üürimine, hindamine
Tapani Kinnunen
Sales Representative
Büroos 482-4888 kodus 481-8682
2488 Yonge St. Toronto, Ont. M4P 2H5

„Mele Elu" toimetus ja talitus on suletud laupäeval, 22. mail ja esmaspäeval, 24. mail Victoria Day puhul.

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

koudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

TORONTO LINN

MUUDATUSI JÄÄTMETE ÄRAVEOS

Victoria Day ja Queen's Birthday on esmaspäeval, 24. mail 1982.

Sel päeval EI ole jäätmete äraviimist.

Regulaarne esmaspäevane (24. mai) jäätmete äraviimine toimub teisipäeval, 25. mail.

Regulaarne teisipäevane (25. mai) jäätmete äraviimine toimub kolmapäeval, 26. mail.

Kolmapäeval, 26. mail EI ole ajalehtede ja suurte esemete äraviimist.

Kolmapäeval, 2. juunil on järjekordne ajalehtede ja suurte esemete äraviimine.

Meeldetuletus: Torontos on 18 klaasi ja metallpurkide ümbertöötamise depood. Märtsikuu jooksul koguti 421 tonni ajalehti, 74 tonni klaasi ja 8 tonni plekki. Lähemaks informatsiooniks helistada 367-7742.

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works

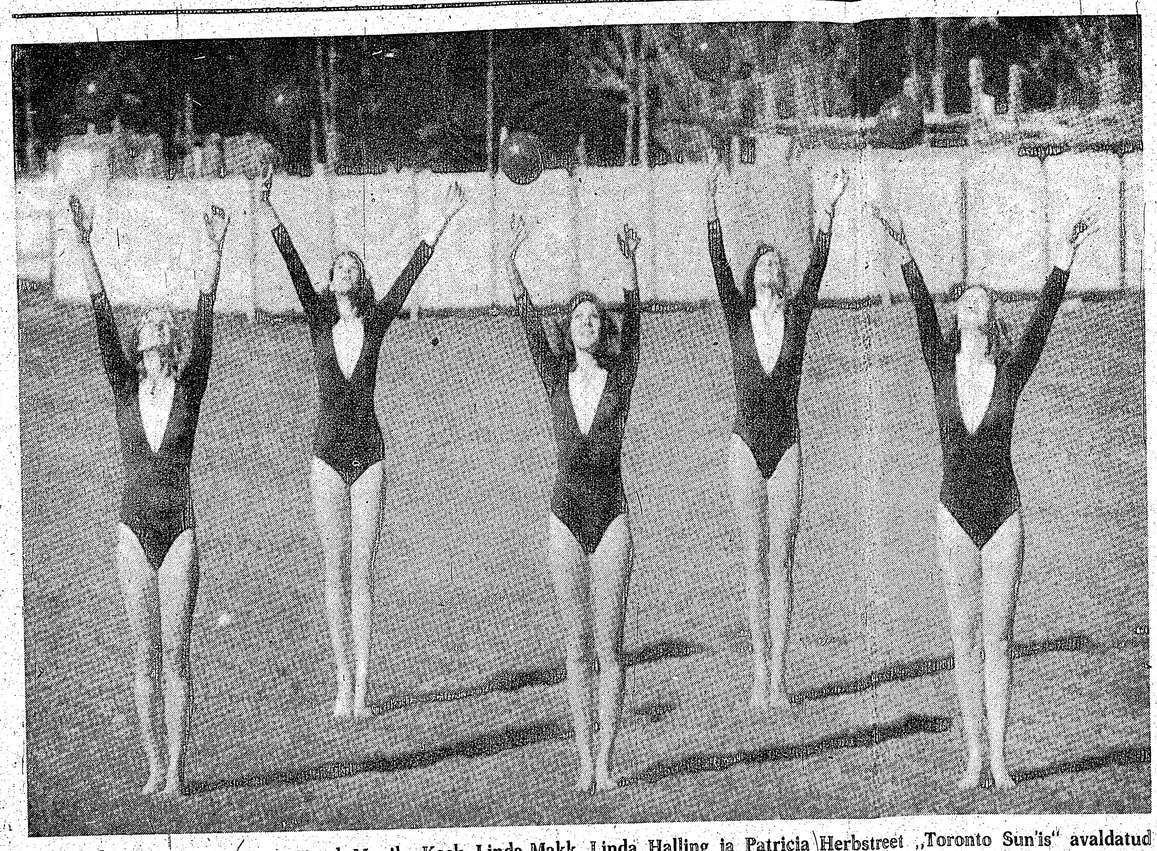

Kalev-Estienne võimlejad Sirje Järvel, Monika Kask, Linda Makk, Linda Halling ja Patricia Herbstreet „Toronto Sun'is" avaldatud fotol.

Graatsia, osavus ja ilu

Kalev-Estienne võistlusvõmlejad on juba kolmandat aastat Kanada meistrid ja Ontairo provintsi meistrid. Tunnustuskirjadega vääristamise banketil esinesid kavalises osas Kalev-Estienne rütmilised võimlejad nagu varematelgi aastatel.

Esinemisrühma kuulusid Karen Viinamäe-Villmann, Heli Oder, Anne Kungla, Linda Makk, Linda Laur, Sirje Järvel, Kaari Anderson, Kati Tihane ja Monika Eder.

Noortele andis auhinnad üle Ontario peaminister William Davis.

Kalev-Estienne võimlejatest avaldas kaks lehekülge katva värvilise pildireportaashi „The Toronto Sun", kus sõnalises osas hinnati Kalev-Estienne't kui Kanada vanimat võimlemisgruppi keda iseloomustab graatsi, osavus ja ilu. Klubi, mille asutajaks ja praeguseks juhiks on Evelyn Koop, harrastab kahte liiki — rütmilist- ja võistlusvõimlemist. Rütmilised võimlejad on esindanud Kanadat alates 1969. a. maailma-gümnastrada'del, Maailmanäitusel Jaapanis 1970. a. ja olümpiamängudel Münchenis 1972. a. Võistlusvõimlejad said mõõdunud aastal 18 medalit ja noorterühm Kanada üleriigilistel meistrivõistlustel kuldmedali.

Kalev-Estiennel seisab ees kevadesinemine reedel, 28. mail Seneca College'i Minkler auditooriumis. Tallinna Festivalil esinevad laste- ja teismeliste grupid koos eliitvõimlejatega. Eel seisab ka esinemine maailma-gümnastraadal Shveitsis.

Evelyn Koop viibis peakohtunikuna ja treenerina võistlustel Bulgaarias ja Anu Jõe Prantsusmaal. Mõlemast võistlusest võtsid osa Kanada tippvõimlejad.

☆

Kalev-Estienne suvekursus lastele, teismelistele ja täiskasvanutele algab 28. juunil ja kestab kuni 23. augustini 1— 4tundi nädalas, kaks tundi päeval või õhtul. Informatsioon: Evelyn Koop (889-7889 enne lõunat) ja L. Viinamäe (465-7020 pärastlõunat). Kursuste õpetajateks on Evelyn Koop, Reet Altosaar, Heli Kivilaht ja Tiina Trallman.

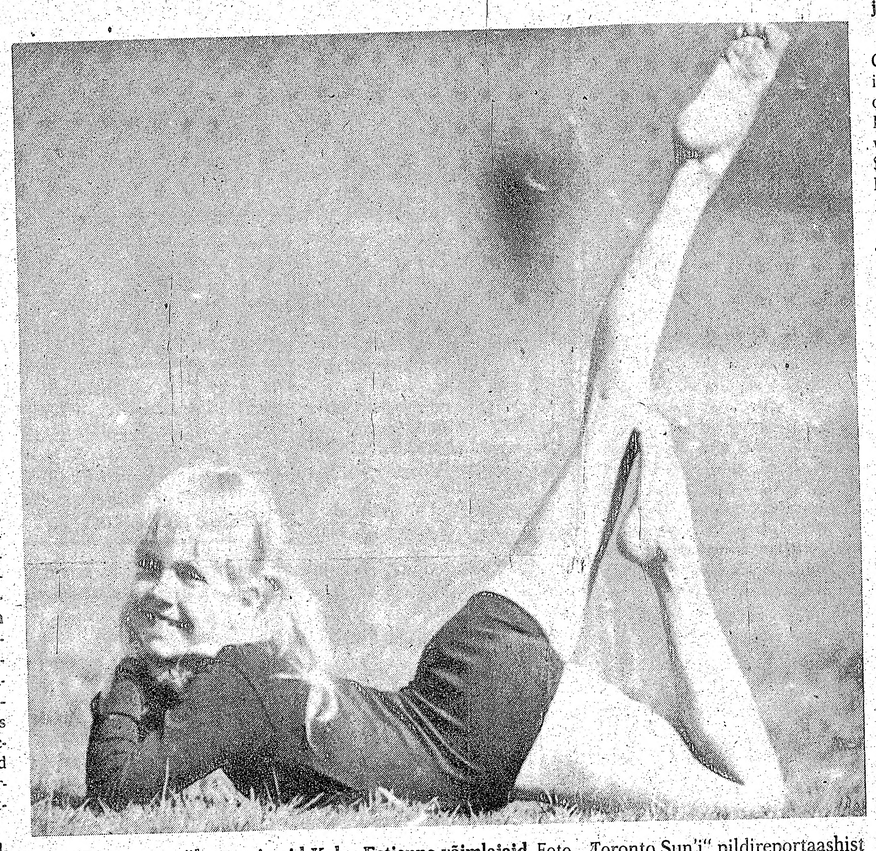

Taimi Petersoo — üks noorimaid Kalev-Estienne võimlejaid. Foto „Toronto Sun'i" pildireportaashist

„Hea foto peab andma edasi tundeid"

NAIMA AERU TÖÖD FOTONÄITUSEL GIBSON HOUSE'IS

— Tõesti hea foto peab andma edasi tundeid, ütles Naima Aer „Toronto Star'i" kaastöölisele Alice Matravers'lle, kes kirjutas temast seoses Gibson House'is toimuva näitusega. Naima Aer on selles ajaloolises hoones avatud esimese fotonäituse organiseerija ja peaeksponent. Tema värviliste fotode teemaks on puud — igaüks selgelt erinevad ja igaüks silmatorkav oma kujunduse lihtsuse ja värvi subtiilsusega.

Naima Aer on organiseerinud kaks suuremat kanada fotode rändnäitust ja mitmed väiksemad grupinäitused. Ta tuli Kanadasse lapsena koos vanemate ja õe Elviga. Tõsine huvi fotokunsti vastu tekkis tal teismeliseena. Mitmed tema fotod on avaldatud trükistes.

Kuni 31. maini avatud näitusel Gibson House'is tema tööd puudest on piiratud koopiate arvuga — mitte enam kui 25 tükki. Nende hinnad on umbes 250.— dol.

Gibson House asub 5172 Yonge St., põhjapool Park Home Ave., Yonge'st läänes North York'i postkontori taga. Näitus on avatud argipäevadel kl. 9.30—5 õ. Pühapäeval keskpäevast kuni kl. 5 õ.

ARVED VIIRLAID — „OMA AJA SÜDAMETUNNISTUS"

Inglismaa lätlaste ajalehes „Londonas Avize' i'lmus Reinis Martens'i sulest pikem kirjutis 60-aastaseks saanud Arved Viirlaju loomingust, mida lätlased tunnevad tema teoste tõlgetest.

Selles üteldakse muuhulgas:

Viimasel ajal oleme üsna palju kuulnud noorte julgest vaimust Balti riikides, eriti Eestis. Meie tunneme kaasa valudele ja ohvritele, mida need julged väljendused tekitavad. Aga ilma julguseta, ilma valmiduseta end ohverdada, ei ole ka kahjuks lootust tulevikule. Viirlaid on põhjendatult uhke julgetele noortele Eestis. Seal, näiteks, mõni aasta tagasi põrandaaluse väljaande sarjas, millel on ühine moto: „Keelata sõna ei saa! Surmata sõna ei saa!" on ilmunud tema luuletuskogu „Jäätanud peegel". Samuti on ka tema romaanide järgi just kodumaa noorte keskel suur nõudmine. Kõike seda inspireerib seesama julguse vaim, mida ta sageli mainib oma romaanides.

Viirlaid on kõigiti jõuline kirjanik. Loodame, et tal õnnestub luua veel palju püsivaid ja tähtsaid teoseid. Loodame, et tulevikus ka läti lugejatel avaneb võimalus vähemalt osaga nendest tutvuneda. Oma teostega Viirlaid reastub sinna suurde vabadusvõitlejate hulka, kes ei unusta omi paljusid sõpru ja võitluskaaslasi. Neid kes jäid Eesti metsadesse ja soolaugastesse ja teistesse võitluspaikadesse kogu maailmas, ükskõik milline võitlusvorm ja olukorrad, aga samal ajal teavad, et vanade võitlejate asemele tulevad aina uued, kes ei kaota ühendust realiteediga, tulevikuga.

Tõe otsimine, mis on sama kui olla oma aja südametunnistuseks, on Viirlaiu, samuti kui iga tõsise kirjaniku ülesanne. Eestlastel, samuti nagu meil, lätlastel, on palju kirjanikke. On olnud ja on praegu. Aga praeguse meie rahvaste meeleheitlike olemasolu-võitluse tõlgendajana ja saatuse kroonikuna, kui oma aja südametunnistusena, üks tähtsamaid, kui mitte kõige tähtsam, on kindlasti Arved Viirlaid.

Ilmunud

IVAR IVASK

„Verandaraamat"

Poeemid

Hind $8.00. Posti teel tellides pluss saatekulu $1.05

☆

Kassett

„Kaval Ants ja Vanapagan"

Hind $11.00 pluss Ont. müügimaks 7%.

müügil „Meie Elu" talituses

958 Broadview Ave., Toronto, Ontario, M4K 2R6

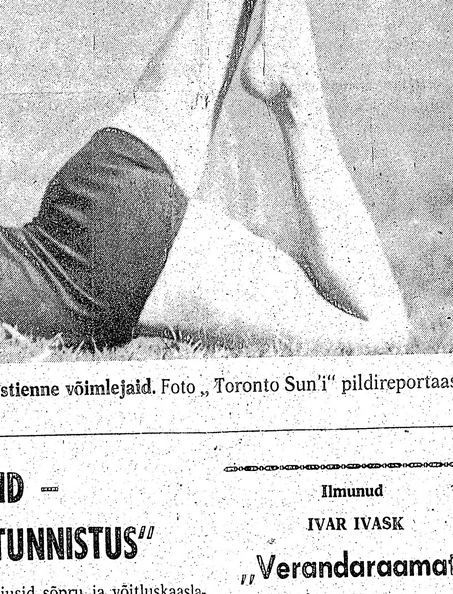

Arved Viirlaid kirjanike kongressi banketil Taipeis Formoosa (Taivani) saarel.

TARTU COLLEGE'IL ÜLE 100 000 DOLLARI ÜLEJÄÄKI

Peakoosolekul oli kõne all võlgade enne tähtpäeva tasumine

— Tõhusa tuluga majandusaasta põhjustas Tartu College'i peakoosolekul mõtte, kas mitte maksta välja eesti ühiskonnalt saadud laen, ütles esimees arhitekt Elmar Tampõld andes informatsiooni „Meie Elule".

Tegevuse ülejääk oli seekord erakordselt suur — üle 100 000 dollari, mis võimaldab laiemalt mõtelda selle kasutamise küsimust. Kuna üksikisikute ja organisatsioonide käest saadud laen $126 932, mis tuleb tagasi maksta 1997. a. lõpul on7-protsendiline, on neid kes healmeelel tahaks oma raha varem kätte saada. Eriti kui Tartu College'il omad reservid teenivad praeguste intresside juures poole rohkem. Mõtte leidis siiski vastuseisu ja esimees soovitas küsimust aasta kestel kaaluda ja arutada ning järgmisel peakoosolekul selle juurde taas tagasi tulla. Praegu jääb liikmete ja liikmesorganisatsioonide majanduslik vahekord Tartu College'iga seniseks.

Ülejäägist kanti $50 000 kapitaalremontide fondi, mis on nüüd $100-000 ja nähtud ette hoone torustiku uuendamiseks.

Kuidas oli võimalik nii hea majandusaasta?

Aluseks on muidugi tõik, et Tartu College ehitati arvestades jatkuva inflatsiooniga. Esimene hüpoteek on $3.220.11 (Central Mortgage and Housing Corporation) 6 7/8 tähtpäevaga 1. jaanuar 2019. Võlakohustus $224.925 (Bryce Valley Holdings Ltd.) 7% pideva mahamaksuga kuni 15. septembrini 1992. a. ja seeria „A" võlakohustused liikmetele $126.932 intressiga 7% tähtpäevaga 1. dets. 1997.

Vaatamata soodsatele laenudele piirab tulusid elukalliduse tõus ja üüriseadus, mis määrab üüride tõstmise 6 protsendile, kuid kulud tõusid 9%. Kuna võistlejad on kadunud, on Tartu College ruumid olnud kõik välja üürjtud ja aitab eriti suvine tegevus. Aastavahetuse bilanss oli tasakaalus $4.153.400 näidates ülejääki $108.602.

VALIMISED

Peakoosolekul, millest võtsid osa üle poolesaja akadeemiliste organisatsioonide esindajat, valiti 17-liikmelisse nõukogusse: A. Truuvert — Korp! Vironia, J. Pahapill — Korp! Frat. Estica, E. Mägi, E. Tampõld ja R. Viksten — korp! Sakala, K. Kanro — korp! Ugala, P. Einola — korp! Rotalia, dr. O. Träss — korp-d! Liviensis, Frat. Tartuensis ja Leola, G. Mitt — korp! Revelia, Asta Toppi — korp! Filiae Patriae, Ülle Toomver — korp! Indla, Mai Janssen — korp! Amicitia, R. Piiroja — EÜS, A. Irs — ÜS Liivika, Laine Pant, Silvia Meema — ENÜS.

Pärast peakoosolekule järgnenud ühist õhtueinet kõneles dr. Roman Toi tänapäeva probleemidest hariduselus.

KAKS KÜLASTAJAT SAADETI LÄTIST VÄLJA

Lääne-Saksa ajaleht „Westfählische Nachrichten' avaldas hiljuti ülesvõtted ja informatsiooni kahest kodumaa külastuselt tagasi saadetud läti noorest. Varsti pärast seda New Yorgi läti ajaleht „Laiks" avaldas üksikasjalise intervjuu ja kirjelduse väljasaatmise käigust.

Riia julgeolekupolitsei — KGB, keda lätlased nimetavad Ceka'ks, saatis 3. aprillil maalt (külastuse keskel) välja 2 Münsteri (Lääne-Saksa) läti gümnaasiumi õpilast — 17 a. v. Harald Ozols'i, elukohaga Kanadas (Calgary) ja 18 a. v. Martins Siimans'i (Chicago). Mõlemate süüks oli nõukogude seaduste rikkumine.

Mõlemad noored grupis viie teise Läti külastajaga alustasid 29. märtsil seaduslikul viisil oma reisi — Münsterist läbi Saksamaa, Varssavi, Grodni — Riiga. Poola ja Nõukogude Liidu piirijaamas Grodnis algasid ebameeldivad sekeldused. Kohvrite ja seljakottide kontrollijad avastasid ja konfiskeerisid kaasa võetud vaba sõna — Münsteri õpilaste ajalehe „Afisas", Ameerika magazini „Newsweek", läti ajalooraamatuid, „Valguse" aktsiooni lendlehti ja läänemaailma moodsaid (pop) heliplaate kui ka kirju sõpradele.

Selliseid konfiskeerimisi on toimunud ka varem ja 7-liikmeline grupp võis oma teekonda jatkata arvatavas rahus.

Riias Inturisti hotellis „Latvija" paigutati kõik külastajad 11. korrusele. Kuid pisut hiljem nõukogude seaduste „rikkujad" eraldati teistest. Martins S. pandi 8. korrusele ja Harald O. 16. korrusele — nende tubades olevat veetorud rikki läinud.

Reedel, 2. aprillil mõlemad said kutse, ilmuda nõukogude viisade kontrollameti välismaalaste osakonda. Haralds oli enne kutse saamist linna läinud, nii Martins läks üksi asja selgitama. Kuid „Ceka" ametnikud ei avaldanud temale üksi väljakutsumise põhjusi. Nad mõlemad pidavat koos tagasi tulema järgmisel päeval kell 10 hommikul.

ÜLEKUULAMINE

Laupäeva (3. apr.) hommikul mõlemad noored juba aegsasti ilmusid viisade osakonda, kus nad kohe lahutati ja algas ülekuulamine. Kõigepealt tehti neile teatavaks, et nad on üle astunud nõukogude seadustest. Raamatute sissetoomine olevat seadusevastane tegevus. Edasisel ülekuulamisel KGB ametnikud, nende seas ka tuntud läti cekist Blums, vihjanud, et nad võiksid kuuluda tasu eest töötavate vaenlase agentide hulka ja neilt küsitud missuguseid hüvitusi nad selle eest saanud. Samuti nõuti sugulaste nimesid ja aadresse, kui ka sõprade nimesid kellega nad kohtunud. Viimane küsimus oli küll üleliigne kuna „Ceka" ametnikud olid suure tähelepanuga jälitanud mõlema noormehe liikumisi ja tegevust. Ülekuulamiskohta olid saabunud ka kõik konfiskeeritud esemed.

Lehitsedes konfiskeeritud raamatuid tehtud müstilisi telefonikõnesid. Ülekuulamiste käigus näiline heatahtlikkus vaheldunud kurjade ähvardustega. Küsitletud kas neil olnud mingeid sidemeid läti õpetaja Klavins'iga, kes olevat CIA agent. Nimetatud ka teisi nimesid. Viimaks mõlemad pandud kirjutama selgituskirja — mida nad toonud enesega kaasa, milliseks otstarbeks, kellele esemed mõeldud. Tulnud alla kirjutada dokumendile, kus rõhutatud, et seoses nõukogude vastase kirjanduse sissetoomisega nad peavad lahkuma Nõukogude Liidust. Juhul kui nad ei nõustuks lahkuma nende asja arutlus antakse edasi nõukogude prokurörile.

SAADETI VÄLJA

Selliste ähvarduste saatel mõlemad noored saabusid hotelli, kus ees olid juba Inturisti ametnikud, kelle saatel nad kiires korras toimetati raudteejaama. Muidugi neil tuli oma raha eest osta uued sõidupiletid kuna grupipiletid ei võetud vastu. Samuti Inturist keeldus neile maksma hüvitust kolme ettemakstud, kuid kasutamata jäänud päeva eest Riias.

„Laiks" Münsteri kirjasaatja märgib, et viimasel ajal Riia KGB-s olevat märgata suurenevat närvilisust ja rahulolematust. Eriti see avalduvat noorte ajalehtedes „Padomju Jaunatne" (Nõukogude Noored) ja „Padomju Latvijas Komunists" (Nõukogude Läti Kommunist). Seal mitmel puhul on hoiatatud noori hoiduda eemale võõrastest ideedest, läti rahvuslikuse rõhutamisest kui ka kokkupuudetest teiste maade kodanikkudega. Samuti rõhutatud hoiduda nõukogude „saladuste" avaldamisest.

Läti noorte väljasaatmine ja ehmatamine on kohandatud uue turismi hooaja algusega, et hirmutada inimesi kodumaal kui ka tulevasi külastajaid.

L.Sv.

Eesti Pensionäride Klubi Torontos peakoosolek

Eesti Pensionäride Klubi Torontos peakoosolek peetakse neljapäeval, 3. juunil kell 2 pl. Eesti Maja keskmises saalis. Klubi liikmeid palutakse käesolevat teadet võtta kutsena ja rohkearvulliselt koosolekust osa võtta.

JUHATUS

Tartu Ülikool 350

ÜLIKOOLI PEAH

Tartu Ülikoolile 1800. a. ostetud U nale kitsaks. Pidevalt kasvas ka Suu alul oli 28.

Vajadus avaramate ruumide järele ehituskomisjon. Sinna kuulusid Joh Styx ja ülikooli rektor Parrot.

Kuna Venemaa ainuvalitseja keiser Paul oli 1799. a. kinkinud taasavatavale ülikoolile Maarja kiriku varemete maa-ala ja tühja ja prügise Toomemäe, otsustas Suurkooli kuratoorium, kuraator Fr. Max Klingeriga eesotsas, püstitada sinna ülikooli hooned.

Samas aga kerkis ka päevakorrale ehitatava ülikooli peahoone fassaadi küsimus. Peterburgist antud ehitusmääruste tõttu tekitas see peamurdmist ülikooli kuratooriumile ja ehituskomisjonile.

Suurkooli peahoone ehituskohaks määrati Maarja kiriku varemete all olev väljak. Teistele ülikoolile vajalike hoonete ehituskohaks jäi Toomemägi, kus seisid Toomkiriku varemed.

Peahoone projekti valmistamine anti ülikooli kollegiaalse järelvalve poolt Suurkooli arhitekt Quarenghile. Tema kavandit aga ei kinnitatud.

Ülikooli kuratoorium astus siis kontakti linnaarhitekt Genziga, peahoone kavandi saamiseks, kes aga ei olnud selleks võimeline. Arvatavasti ta ei teinud ühtegi projekti, sest viimased pole leitud. Teada on, et ta tegi ainult ülikooli olemasolevate hoonete restaureerimiseks mõned plaanid.

Vahepeal oli haridusministeeriumilt tulnud nõue, et arhitekt peab olema ka ülikooli õppejõud. Rektor Parroti soovitusel kutsuti kuraatoriumi poolt 1802. a. lõpul ta naise õemees Johann Wilhelm Krause tsiviilehituskunsti õppetoolile. Jaanuarikuu 20. päeval 1803. a. kinnitati ta ülikooli kollegiaalse järelvalve poolt Suurkooli arhitektiks.

Tsiviilehituskunsti korraline professor Krause pidas peale arhitektuuri veel ajaloo, metsateaduse, ökonoomia ja tehnoloogia loenguid.

MITU KAVANDIT

Astunud Suurkooli arhitekti kohale tegi Krause ülikooli peahoonele mitu kavandit. Märtsikuu alal 1803. a. valminud esimene projekt lükati kuratooriumi poolt tagasi. Samal kuul esitatud teist varianti tabas sama saatus. Märtsikuu lõpul saadeti see siiski Peterburgi kinnitamiseks.

Samal aastal, aprillis, esitab Krause skitseeritud lahendusteisendi, mis ka ei leidnud vastuvõtmist.

Sama kuu 27. päeval 1803. a. saabus märtsi lõpus Tartust väljastatud ülikooli peahoone, anatoomikumi ja raamatukogu plaanid Peterburgist haridusministeeriumi ja keisri poolt kinnitatuna tagasi.

Nüüd tekib küsimus kuidas see nii ruttu sündis? See jääb vägagi küsitavaks. Kui arvestades tolleajastu liiklust, tecolusid, haridusministeeriumi bürokraatiat ja muid esilekerkivaid põhjusi, siis jääb see ajaliselt mitteusutavaks. Tõenäolisena paistab küll olevat, et kinnitamine chitutusele tulevale teisendile toimus hiljem. Ja lõplik kinnitamine alles siis, kui chitustööd olid juba praktiliselt käigus.

Tartu peahoone erinevaid kavu on peetud originaalideks, mis pole õige.

Raamatus „Tartu Ülikooli Aula" (Tallinn, 1970. a.), mille autoriteks on A. Aluve ja R. Valdre, mainitakse selle kohta lk. 29 järgmist:

„Arhiivuurimuste käigus selgus ammendav ülevaade olemasolevast tohutust materjalist, mis on seotud peahoone chitusajalooga. Rohkete Krause joonistuste, tuhandete graafiliste ja kümnekõitelise memuaaridekogu hulgas puudusid siiski peahoone ja aula chitusjoonistused. Kõik viimase ajani kirjanduses produtseeritud projektid osutusid faktiliselt variantlahenduseks, mis vähemal või suuremal määral olid lahenduse tegelikult teoks saanud lõpplahendusele.

PEAHOONE PUHAKOJA KOHALE

Juunis 1803. a. alustati Suurkooli peahoone jaoks oleva väljaku puhastamist müürirusudest. Kõik see võttis aga tubisti aega.

Töö juures tuli kiriku vareme al ja juurde ostetud ümbrusest tohutu hulgal vanalt matmispaigalt välja surnuluid. Nende ümbermatmine endisse vallikraavi (Toomeorgu) võitas väljaku puhastamist. Kolpad ja teiste surnuluude matmist korrati das Tartu linn. Ta tegi seda omakulu ja kirjadega. Matusepaiga tähistamiseks püstitati Krause kavandi järgi 1806. a. lihtne kuid stiilne telliskividest sammas, mis kujutas väikest majakest. Valminud mälestusmärki hakati nimetama rahvast monumendiks.

Mälestussamba külgedel on eesti ladina, saksa ja venekeelse tekstiga vaskplaadid.

Eestikeelne tekst on kiriutatu Tartu murdes, mis algab: „Siin he gava mitme maije rahva luid...

LE 100 000 DOLLARI ÄÄKI

kõne all võlgade va tasumine

ta põhjustas Tartu College'i pea- sta välja eesti ühiskonnalt saadud ar Tampõld andes informatsiooni

võlakohustused liikmetele $126.932 intressiga 7% tähtpäevaga 1. dets. 1997.

Vaatamata soodsatele laenudele piirab tulusid elukalliduse tõus ja üüriseadus, mis määrab üüride tõstmise 6 protsendile, kuid kulud tõusid 9%. Kuna võistlejad on kadunud, on Tartu College ruumid olnud kõik välja üüritud ja aitab eriti suvine tegevus. Aastavahetuse bilanss oli tasakaalus $4.153.400 näidates üle- jääki $108.602.

VALIMISED

Peakoosolekul, millest võtsid osa üle poolesaja akadeemiliste organisatsioonide esindajat, valiti 17-liikmelisse nõukogusse: A. Truuvert — Korp! Vironia, J. Pahapill — Korp! Frat. Estica, E. Mägi, E. Tampõld ja R. Viksten — korp! Sakala, K. Kanro — korp! Ugala, P. Einola — korp! Rotalia, dr. O. Träss — korp! Liviensis, Frat. Tartuensis ja Leola, G. Mitt — korp! Revelia, Asta Toppi — korp! Filiae Patriae, Ülle Toomver — korp! Indla, Mai Janssen — korp! Amicitia, R. Piiroja — EÜS, A. Irs — ÜS Liivika, Laine Pant, Silvia Meema — ENÜS.

Pärast peakoosolekule järgnenud ühist õhtueinet kõneles dr. Roman Toi tänapäeva probleemidest hariduselus.

TAJAT SAADETI VÄLJA

hlische Nachrichten' avaldas hilju- kahest kodumaa külastuselt tagasi ärast seda New Yorgi läti ajaleht ntervjuu ja kirjelduse väljasaatmi-

Lehitsedes konfiskeeritud raamatuid tehtud müstilisi telefonikõnesid. Ülekuulamiste käigus näiline heatahtlikkus vaheldunud kurjade ähvardustega. Küsitletud kas neil olnud mingeid sidemeid läti õpetaja Klavins'iga, kes olevat CIA agent. Nimetatud ka teisi nimesid. Viimaks mõlemad pandud kirjutama selgituskirja — mida nad toonud enesega kaasa, milliseks otstarbeks, kellele esemed mõeldud. Tulnud alla kirjutada dokumendile, kus rõhutatud, et seoses nõukogude vastase kirjanduse sissetoomisega nad peavad lahkuma Nõukogude Liidust. Juhul kui nad ei nõustuks lahkuma nende asja arutlus antakse edasi nõukogude prokurörile.

SAADETI VÄLJA

Selliste ähvarduste saatel mõlemad noored saabusid hotelli, kus ees olid juba Inturisti ametnikud, kelle saatel nad kiires korras toimetati raudteejaama. Muidugi neil tuli oma raha eest osta uued sõidupiletid kuna grupipileteid ei võetud vastu. Samuti Inturist keeldus neile maksma hüvitust kolme ettemakstud, kuid kasutamata jäänud päeva eest Riias.

„Laiks" Münsteri kirjasaatja märgib, et viimasel ajal Riia KGB-s olevat märgata suurenevat närvilisust ja rahulolematust. Eriti see avaldavat noorte ajalehtedes „Padomju Jaunatne" (Nõukogude Noored) ja „Padomju Latvijas Komunists" (Nõukogude Läti Kommunist). Seal mitmel puhul on hoiatatud noori hoiduda eemale võõrastest ideedest, läti rahvuslikuse rõhutamisest kui ka kokkupuudetest teiste maade kodanikkudega. Samuti rõhutatud hoiduda nõukogude „saladuste" avaldamisest.

Läti noorte väljasaatmine ja ehmatamine on kohandatud uue turismi hooaja algusega, et hirmutada inimesi kodumaal kui ka tulevasi külastajaid.

L.Sv.

Eesti Pensionäride Klubi Torontos peakoosolek

Eesti Pensionäride Klubi Torontos peakoosolek peetakse neljapäeval, 3. juunil kell 2 pl. Eesti Maja keskmises saalis. Klubi liikmeid palutakse käesolevat teadet võtta kutsena ja rohkearvuliselt koosolekust osa võtta.

JUHATUS

Tartu Ülikool 350

ÜLIKOOLI PEAHOONE – EHITUSKUNSTI PÄRL

Tartu Ülikoolile 1800. a. ostetud Unger-Sternbergi maja jäi juba algusest peale neljale teaduskonnale kitsaks. Pidevalt kasvas ka Suurkooli õpilaste arv. Suurendati ka õppejõudude koosseisu, keda alul oli 28.

Vajadus avaramate ruumide järele suurenes. Loodi ülikooli hoonete ehitamiseks töötav eriline ehituskomisjon. Sinna kuulusid Johann Wilhelm Krause, kui juhataja, Eisner, abijuhataja, Hexel, Styx ja ülikooli rektor Parrot.

Kuna Venemaa ainuvalitseja keiser Paul oli 1799. a. kinkinud taasavatavale ülikoolile Maarja kirikuvaremete maa-ala ja tühja ja prügise Toomemäe, otsustas Suurkooli kuratoorium, kuraator Fr. Max Klingeriga eesotsas, püstitada sinna ülikooli hooned.

Samas aga kerkis ka päevakorrale ehitatava ülikooli peahoone fassaadi küsimus. Peterburgist antud ehitusmääruste tõttu tekitas see peamurdmist ülikooli kuratooriumile ja ehituskomisjonile.

Suurkooli peahoone ehituskohaks määrati Maarja kiriku varemete all olev väljak. Teistele ülikoolile vajalike hoonete ehituskohaks jäi Toomemägi, kus seisid Toomkiriku varemed.

Peahoone projekti valmistamine anti ülikooli kollegiaalse järelvalve poolt Suurkooli arhitekt Quarenghile. Tema kavandit aga ei kinnitatud.

Ülikooli kuratoorium astus siis kontakti linnaarhitekt Genziga, peahoone kavandi saamiseks, kes aga ei olnud selleks võimeline. Arvatavasti ta ei teinud ühtegi projekti, sest viimased pole leitud. Teada on, et ta tegi ainult ülikooli olemasolevate hoonete restaureerimiseks mõned plaanid.

Vahepeal oli haridusministeeriumilt tulnud nõue, et arhitekt peab olema ka ülikooli õppejõud. Rektor Parroti soovitusel kutsuti kuraatoriumi poolt 1802. a. lõpul ta naise õemees Johann Wilhelm Krause tsiviilehituskunsti õppetoolile. Jaanuarikuu 20. päeval 1803. a. kinnitati ta ülikooli kollegiaalse järelvalve poolt Suurkooli arhitektiks.

Tsiviilehituskunsti korraline professor Krause pidas peale arhitektuuri veel ajaloo, metsateaduse, ökonoomia ja tehnoloogia loenguid.

MITU KAVANDIT

Astunud Suurkooli arhitekti kohale tegi Krause ülikooli peahoonele mitu kavandit. Märtsikuu alal 1803. a. valminud esimene projekt lükati kuratooriumi poolt tagasi. Samal kuul esitatud teist varianti tabas sama saatus. Märtsikuu lõpul saadeti see siiski Peterburgi kinnitamiseks.

Samal aastal, aprillis, esitab Krause skitseeritud lahendusteisendi, mis ka ei leidnud vastuvõtmist.

Sama kuu 27. päeval 1803. a. saabus märtsi lõpus Tartust väljastatud ülikooli peahoone, anatoomikumi ja raamatukogu plaanid Peterburgist haridusministeeriumi ja keisri poolt kinnitatuna tagasi.

Nüüd tekib küsimus kuidas see nii ruttu sündis? See jääb vägagi küsitavaks. Kui arvestades tolleajastu liiklust, tecolusid, haridusministeeriumi bürokraatiat ja muid esilekerkivaid põhjusi, siis jääb see ajaliselt mitteusutavaks. Tõenäolisena paistab küll olevat, et kinnitamine ehitustuscle tulevale teisendile toimus hiljem. Ja lõplik kinnitamine alles siis, kui ehitustööd olid juba praktiliselt käigus.

Tartu peahoone crinevaid kavu on peetud originaalideks, mis pole õige.

Raamatus „Tartu Ülikooli Aula" (Tallinn, 1970. a.), mille autoriteks on A. Aluve ja R. Valdre, mainitakse selle kohta lk. 29 järgmist:

„Arhiivuurimuste käigus selgus ammendav ülevaade olemasolevast tohutust materjalist, mis on seotud peahoone ehitusajalooga. Rohkete Krause joonistuste, tuhandete graviüüride ja kümneköitelise memuaaridekogu hulgas puudusid siiski peahoone ja aula ehitusjoonistused. Kõik viimase ajani kirjanduses produtseeritud projektid osutusid faktiliselt variantlahenduseks, mis vähemal või suuremal määral olid lahenduse tegelikult teoks saanud lõpplahendusele.

PEAHOONE PUHAKOJA KOHALE

Juunis 1803. a. alustati Suurkooli peahoone jaoks oleva väljaku puhastamist müürirusudest. Kõik see võttis aga tubisti aega.

Töö juures tuli kiriku vareme alt ja juurde ostetud ümbrusest tohutul hulgal vanalt matmispaigalt välja surnuluid. Nende ümbermatmine endisse vallikraavi (Toomeorgu) viivitas väljaku puhastamist. Kolpade ja teiste surnuluude matmist korraldas Tartu linn. Ta tegi seda oma kulu ja kirjadega. Matusepaiga tähistamiseks püstitati Krause kavandi järgi 1806. a. lihtne kuid stiiline telliskividest sammas, mis kujutab väikest majakest. Valminud mälestusmärki hakati nimetama rahvaste monumendiks.

Mälestussamba külgedel on eesti, ladina, saksa ja venekeelse tekstiga vaskplaadid.

Eestikeelne tekst on kirjutatud Tartu murdes, mis algab: „Siin hengava mitme maije rahva luid ...".

Kirjutiste peale on asetatud surma sümbolid, vasest kolbad rististatud säärekontidega.

Ligemale kahe aastase töö tulemusena jõuti niikaugele, et võidi pehmele maapinnale asetada palgiparvi. 1805. a. alati alusmüüri ehitamist parvedele. Sama aasta septembris toimub peasissekäigu alla pidulik nurgakivi panek.

Suurkooli peahoone viidi katuse alla 1807 aasta sügisel. Aula sisekujundus valmis suurimas osas 1809 aasta alguseks.

KLASSITSISTLIK STIIL

Ülikooli aula on kõrge saal, mis läbib kahe majakorra ja ulatub kuni võlvpeegli laeni. Krause põhikavandis kaudselt kuldlõikelises mõõdulises kooskõlas olev enam kui 300 rm suurune ruum haarab enese alla kogu hoone keskvälismüüri osa.

Aula kujunduse eeskujuks on antiikarhitektuuris esinev sammas — peristüül (vana-kreeka ja vana-rooma maja sammastega ümbritsetud siseõu, kuhu avanesid maja üksikud toad).

Neljast küljest saali ümbritsev sammasrõdu toetub 28-le joonia stiilis puust sambale. Sambad on õõnsad. Need valmistati männilaudadest ja mille ülemised laienevad osad — kapiteelid olid samuti männipuust voolitud. Õõnsad männipuust valmistatud sambad andsidki suurepärase helide levimise tingimused. Tartu ülikooli aula akustika on üks paremaid Ida-Euroopas.

Aula seinu ilutsevad 20 kolossaalset seinasammast — pilastrit. Seinasammaste ülemiste laiuvatel osadel on ühtlust joonia stiiliga.

Tartu ülikooli aula on omapärane ja emotsionaalne. Mingil tingimusel ei saa siseneja jääda ükskõikseks suhtes, kui ta näeb klassitsistlikus vormis olevat ilu.

FASSAAD

Tartu ülikooli peahoone valmis lõplikult juulikuu keskpaiku 1809. a. Samal aastal toimus (31. juulil) aulas pidulik hoone sisseõnnistamine.

Tartu ülikooli peahoone, mis ehitatud Krause projekti järgi on suurim klassitsistlik meisterteos kogu Baltikumis.

Hoone esikülg väljaulatava katusega, mis tugeneb 6-le dooria stiilis olevale sambale, moodustab sammas-ukseesise portiku. Portikul olev seina kaunistusvöö ühinedes hoonel oleva dekoratsiooniga seob sammasukseesist hoonega ühiseks tervikuks. Ülikooli peahoone tagaküljel eksisteerib ka 6 sammast. Kuid nende mõõde on väiksem eesfassaadil olevaist.

Arhitekt E. Rathausi projekti järgi ehitati 1856 — 1860 aastani peahoonele kaks kahekorruselist tiibhoonet. Need ehitused on hästi kavandatud ja sulavad ühte keskkorpusega.

Ehituskunstnik Rathausi ettevõtel rajati peahoone õuele 1860. a. kirik, osaliselt endise Maarja pühakoja maa-alale.

1859. a. püstitati peahoone lõunapoolsesse otsa katusele venepärane sibulakupliga kellatorn, mis hävitati 1917. a.

TEISED HOONED

Teised ülikooli hooned, mis ehitati Krause plaanide järgi, valmisid: Vana Anatoomikum 1803—1805. a. ja selle tiibhooned 1825—1827. a. Tähetorn 1807—1810. a. Kasvuhoone Botaanikaaias 1805—1808. a. Sisehaiguste haigla 1806—1808. a. ja haigla juurdeehitused 1820—1821. a. Ökonoomiamaja 1809—1810. a. Täheteadlaste maja 1819—1821. a. Toomkiriku koori ümberehitus ülikooli raamatukoguks 1804—1807. a. Inglisild Toomemäel 1814—1816. a. Need ehitused annavad Tartule spetsiifilise klassitsistliku üldilme.

(Järgneb)

HAMILKAR MENGEL

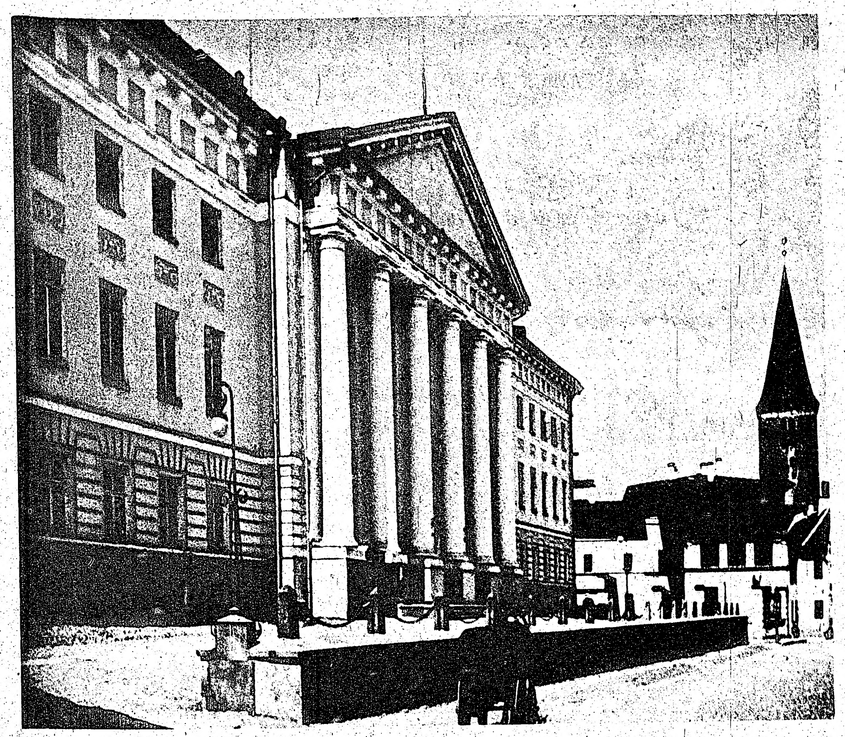

Tartu Ülikooli peahoone fassaad oma kuue dooria stiilis sambaga on silmapaistvamaid klassitsistliku ehitusstiili näiteid Baltimail.

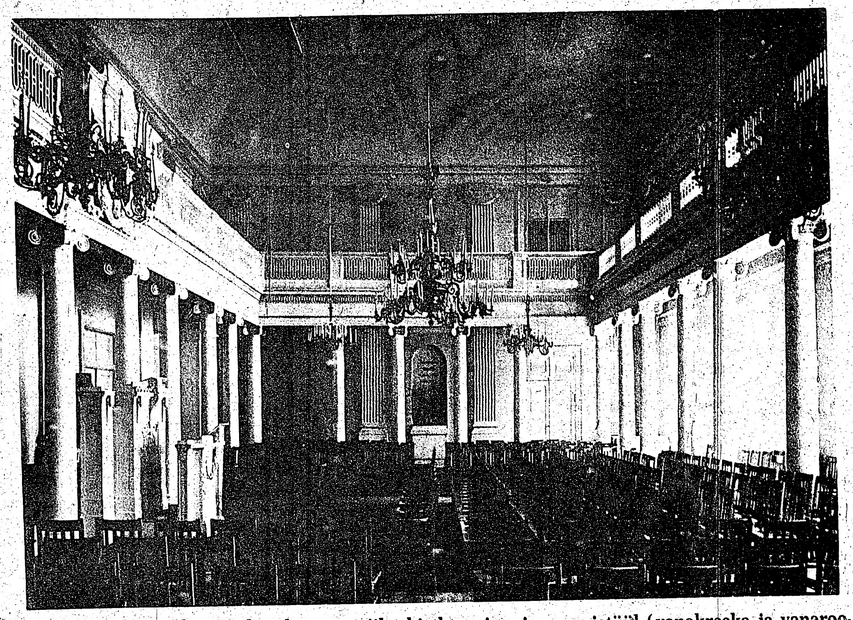

Ülikooli aula kujunduse eeskujuks on antiikarhitektuuris esinev peristüül (vanakreeka ja vanarooma maja siseõu), mida ümbritseb 28-le joonia stiilis sambale toetuv rõdu. Akustiliselt on Tartu Ülikooli aula üks paremaid Ida-Euroopas.

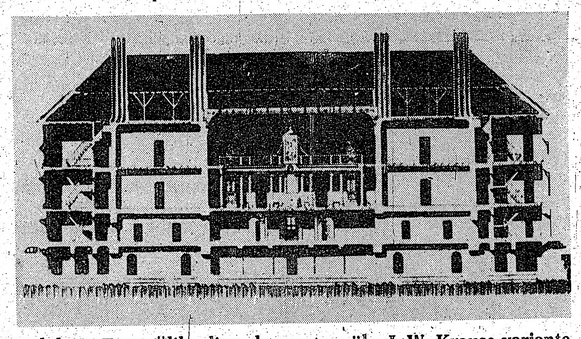

Läbilõige Tartu Ülikooli peahoonest — üks J. W. Krause variante.

„VALGET, PUNAST JA ROHELIST KANDA..."

Korp! Filiae Patriae 1920—1980, Toronto 1980, 187 lk. Kaanekujundus Maret Elken, Linda Valter.

Filiae Patriae juubelialbum on välimuselt ilumeelne, naiselik ja elegantne: valgel taustal asetseb valge-punane-roheline vapp, sirkliga keskel, äärestatud lipu kirjaga „Eesti tütar, Eesti kodu, tugevasti seotud olgu".

15-liikmeline toimetus koosneb 6 eri koondise liikmest mitmel maal. Koguteos sisaldab 48 pikemat või lühemat kirjutist ja 3 luuletust. Albumi on illustreeritud rohkete fotodega.

Tavakohaselt antakse albumi algusleheküljedel ülevaade organisatsiooni asutamisest 60 aastat tagasi; samuti vilistlaskogust, keda iseseisvusperioodi lõpul kodumaal oli 148 liiget. Ülikooli lõpetanute pere on pagulasajastul kasvanud 464-le, kes jätkavad Eestis alustatud traditsioone ja on kõiges konvendi elu ja noortega kaasas.

Järgnevad ülevaated koondistest USA-s (New Yorgis), Kanadas (Torontos, Montrealis, Vancouveris), Rootsis, (Stokholmis, Göteborgis, Lundis) ja Austraalias (Sydneys).

Artiklite osas leiame rea erialalisi kirjutisi, kuid ka mälestusi, reisikirjeldusi ja luulet. Vilistlaskonnas on naisi mitmesuguse eriharidusega, kes on rakendanud oma teadmisi mõnesugustel aladel, isegi poliitikas, nagu loeme Austraalia koondise ülevaatest Lia Loover Saarepera tegevusest etnilis-sotsiaalsel tööpõllul või Leelo Pukk Leetma tööst Stokholmi maakogu liikmena Rootsis. Filoloogidelt, kirjanduse- ja kunstiteadlastelt on rida artikleid. Nii analüseerib Hildegard Must Reisman vana ja uue eestikeelse piibli tõlget ning leiab, et uus piibel on parandatud ja ajakohastatud nii aluseks oleva tekstituübi kui ka tõlke keele poolest.

Alice S. Pedaja Tõnisson vaatleb kolme naisluuletaja — Anna Haava, Marie Underi ja Karin Saarseni — armastusluulet. Kunstiajaloo professor dr. Olga Paris Berendsen kirjutab kahest New Yorgi Eesti Majas ripuvast meremaalist — Andrew Winteri (1893—1958) „Torpedeeritud" ja Amandus Adamsoni (1855—1929) tiitlita rannavaade. Eestis sündinud Winter sai oma eriharidusse Euroopas ja Ameerikas, oli tuntud mere maalijana ja valiti „National Academy liikmeks. Adamson on tuntud kujurina, kuid on hilisemas elujärgus töötanud ka maalijana. Rootsis elav kunstiajaloolane Irja Saarne Bergström jutustb oma huvitavast tööst intendandina Göteborgi Ökjonimajas. Leidub rida teisi sisukaid erialalisi artikled nagu: Taevaruum meie ümber, astronom Katrin Särgilt, Pimedate laste ja noorte kasvatusest, Eva Raotmalt, Kutselise pianisti tegevusest Rootsis, Hilja Neuman Saarnelt, Tööst Baltimore prokuratuuri teenistuses, Mare Villin Tüürilt, Arst-aedniku karjäärist, Hilja Maisma Hanssonilt, Alaarenenud laste õpetamisest, Maret Bandberg Kösterilt jt.

Stuudiumist Liibanonis Beirutl ülikoolis jutustab Epp Aruja, kuna Zoja Raskasov viib meid maailmarändurina mitmetele maadele ja saartele ja ajakirjaniku vintsutustest ja rõõmudest pajatab Karin Saarsen Karlstedt. Leida Leesmenti ja tema hinnatud inspiratsioone Malmö tüdrukute võimlemisrühmaga on intervjueerinud tema kaasvilistlane Kadi Taniloo Tekkel.

Mälestuste rubriigis on asjalik, pikk artikkel Luutsia Vallastelt aastatepikkusest viljakast tööst Tartus, Eesti Rahvaluule Arhiivis, ja mälestuskilde Ellen Sarap Irsme Tartu Naiskodukaitse IV jaoskonnast, mille koosseisu Filiae Patriae kuulus in corpore. Ajakirjaniku tööst vabariigi lõpul Tallinnas „Vaba Maa" toimetuses kirjutab Valve Saretok.

Lõbusa, tartuliku loo oma coetusest, rebasteatri värsside saatel, on kirja pannud Endla Pau Lüdig.

Sally Sumborult on vabavärsis luuletus „Eluaegsest sõprusest" ja Karin Saarsen Karlstedtilt 1974. a. Inglismaal luulevõistlusel auhinnatud „Young Dante Alighieri" koos eestikeelse tõlkega.

Mall Jürmalt on ülevaade Ühendriikide Koondise liikmete panusest avalikus elus. Statistilise kokkuvõtte vilistlaskonna kohta annab Aime Kangro. Artikkel sisaldab ka loetelu liikmete poolt avaldatud publikatsioonidest ning nimetab neid, kellede kohta teatmeteostes on ilmunud biograafilisi andmeid. Kauni lisandina tuuakse koguteoses Bernard Kangro poolt konvendi 40-nendaks aastapäevaks pühendatud luuletus. Selle viimane värss võtab tabavalt kokku meie vanima naiskorporatsiooni lipukirja:

Kõik, mis kallist meil Eestile anda —
Elu, õnn ja armastus!
Valget, punast ja rohelist kanda
Ükskõik kui kaua ja kus!

S.S.

VEKSA loob nüüd ka spordisuhteid

„Kodumaa" teatel on Väliseestlastega Kultuurisidemete Arendamise Ühingus lisaks varemloodud kino-, teatri-, kunsti-, teadus- ja kirjandussektsioonidele asutatud lisaks ka spordisektsioon.

Uue sektsiooni ülesandeks on ühingu tegevusse kaasa haarata sporditegelasi, spordiajakirjanikke ja tegevsportlasi. Spordisektsiooni esimeheks valiti spordiajakirjanike föderatsiooni aseesimees Lembit Koik. Sektsiooni kuuluvad Johannes Kotkas, Ants Antson, Bruno Junk, Ellen Külvand, Vaiko Vooremaa, Jüri Randviir, spordiajakirjanikud Heino Kask, Tooma Uba ja Jüri Paalma, spordikomitee ja spordiühingute esindajad.

Ilmub „Rehvitud purjedega" II osa

Eesti maaala moodustab merreulatava poolsaare, mille merepiir on maapiirist üle viie korra pikem. Sellest sõltus, et juba Muinas-Eestis olid meie esivanemad kuulsad meresõitjad. Neid võidi kohata rannavetes, Läänemere kaugemais osades ja isegi Vahemeres. Meenutagem vaid Kalevipoja merereetke „Lennukiga" põhja suunas, kus ta maabus Sädemete saarel. Skandinaavia saagad ja ajaloraamatudki on säilitanud teateid eesti viikingite retkeist, mis ulatusid Iiri-, Shoti-, Inglis- ja Prantsusmaale. Eriti kuulsaks sai eestlaste merereetk 1187 a. Rootsi, mil nad vallutasid Sigtuna. See eestlaste kuulsusrikas meresõit inspireeris A. Mälku kirjutama ta auhinnatud romaani „Läänemere isandad".

Suhteliselt on aga eesti kirjanduses olnud vähe juttu merest, laevandusest ja meremeestest. Teatavasti ilmus 1980 a. Toronto Eesti Kaubalaevastiku Juhtkonna Koondise kirjastusel „Rehvitud purjedega" I osa, mis lugejaskonnas huvi tekitas ning kiiresti läbi müüdi. Tiivustatuna eestlaskonna huvist ainulaadse merejutte sisaldava teose vastu, otsustas ülalmainitud organisatsioon välja anda „Rehvitud purjedega" II osa, mis nagu eelminegi on koostatud meremeeste mälestussalvedest kogutud elamustest.

Neis lugudest peegeldub eestlastele omane püüdlikkus, visadus kutse omandamisel ja huumor. Samuti tuleb esile meie merenduse areng purjekatest kuni moodsa meresõidu ajastuni.

Raamatu autorid kuuluvad enamuses kaubalaeva juhtkonda. Noorte, uljate meestena tundsid nad, et meri neid lausa kutsus kaugetele randadele ja sisemuses sundis neid midagi saavutama — „valget mütsi". F. Tuglase sõnadega:

„Meri, mu meri, suur võitmatu meri.
Vastu sul hoovas mu südames veri—
vaba ja julge kui sinagi ..."

Täpsedes detailides on selles raamatus kirjeldusi tormist. Sealt otse kui kostab sulle kõrvu meremühinat, tormi ulgumist ja kajakate kisa. On kirjeldusi lootusetustest olukordadest, kui meremehel on lähedal viimane hingetõmme. Tegutsevad väenlase lennukid ning oma tugev jalgealune on vajumas ...

Juttudest ei puudu siiski ka päikesesillerdused ning passaadtuule paitused.

Selle huvitava teosega talletame ühtlasi ka meie ajaloo fakte Eesti iseseisvuse algusest, mil kaubalaeva kaptenid-omanikud välismaal toetasid suurte summadega me omariiklust, iseseisvust.

Mehed, kelle laevapära Eesti lippu kandis, seisavad truuna Vaba Eesti ja vaba mere eest!

H.L.

Rahvaste pidustused St. Catharines

Selleaastased rahvuste pidustused St. Catharines toimuvad 23. maist kuni 6. juunini ja selle avataktina toimus 29. aprillil vastuvõtt ajakirjanikele, mis oli kokku toonud üle kahesaja inimese, kes kõik olid St. Catharine Rahvakunsti Nõukogu ja Molson'i õlletehase külalised. Vastuvõtul anti „maitsta", mis on tulemas nendel pidustustel, nii suupärase kui ka „vaimutoidu" näol. Suupärast pakkusid rahvused oma erinevatest köökidest ja vaimule ning silmale pakkus naudingut Torontost pärinev hispaania tantsurühm, kes esines rea tantsudega. Kitarrimängijalt kuuldi hispaania rahvamuusikat sooloettekandeis. Tutvustati ka rahvuste „misse", kellede hulgas kahjuks puudus sel aastal eestlaste esindaja. Kohaliku Eesti Seltsi korraldusel toimub siiski „avatud maja" ühes leedulastega reedel, 5. juunil, algusega kell 5 p.l., St. Catharine Rahvakunsti Keskuses, 185 Bunting Road. Eestlastest oli õhtul väljas Dagmar Pint, kes aitas läbi viia külaliste võõrustamist.

Pidustuste suurparaad ja ühisesinemine toimub laupäeval, 29. mail, kuid kogu pidustuste kestvusel on igal õhtul „midagi juhtumas" kas siis ühe või teise rahvuse „avatud maja" või mõni teine üritus seoses pidustustega.

H.T.

MÄLESTAME KURBUSES

KARL SAARET'IT

ja avaldame kaastunnet tema abikaasale ja lastele

RITA ja AUGUST NÕMMIK
PEARO NÕMMIK perekonnaga

UNUSTAMATA ARMAST POEGA, VENDA JA ONU

SVEN OLAF RASS'I

tema esimesel surma-aastapäeval 21. mail

mälestavad

EMA
ÕDE ja VEND perekondadega

ARMAST

HILDA THOMASBERG'I

mälestavad Winnipegis

S. A. JOHANSON
H. S. SONYA
H. H. SULTS
A. KOPPA
E. TAMRE
L. O. TUULE

ARMAST

ELISABETH ARGET'IT

mälestab kurbuses

EHATARE PERE

Avaldame meie õpetaja abikaasa
pr. JUTA NÕMMIK'ule kaastunnet tema isa

KARL SAARET'I

surma puhul

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS,
NÕUKOGU ja NAISRING

EDUKAD TALGUD „KOTKAJÄRVEL"

Laupäeval, 15. mail ja pühapäeval 16. mail toimusid Kotkajärvel esimesed talgud suurlaager „Hõbejärve" ettevalmistustööde läbiviimiseks. Kanada eesti gaidide ja skautide suurlaager toimub teatavasti 21. augustist kuni 29. augustini 1982. a.

Reede õhtust alates algas autode voor mööda Estonian Roadi laagrialadele, mis alles äsja vabanenud lumekattest. Suur invasioon oli muidugi laupäeva hommikul.

Kui lõunalauas tehti „peade" loendus, siis selgus, et kohal oli 54 vaprat töötajat. Suurlaagri tehnilise osakonna juhataja Leo Puurits konstateeris, et need on suurimad talgud, mis kunagi Kotkajärvel sel aastaajal toimunud.

Meeskonnad (naiskonnad) tegelesid kahe päeva jooksul mitmesuguste ülesannetega, et seada laagrialad korda päevaks, millal toimub tüdrukute ja poiste sissemarss.

Rikkalik talgutoit oli kohvikus saadaval kaks korda päevas.

Laupäeva õhtul tegi suurlaager „Hõbejärve" juht Silver Kask kokkuvõtte päevasest töötulemustest ja leidis, et päev oli möödunud väga edukalt. Leiti, et nii töötades on vajadus ainult veel ühe nädalalõpu järele talguteks ja need toimuksid laupäeval, 26. juunil ja pühapäeval, 27. juunil.

Talgulised: Nelly Hubel, Vello Hubel, Hjalmar Kuld, Arvu Oiling, Peter Loite, Rein Lainevool, Olev Ruberg, Jaak Haabniit, Margus Tae, Elsa Lindre, Bruno Lindre, Mati Kontiis, Riki Tae, Kaarel Truuvert, Jakob Vares, Karl Novek, Juhan Kolga, Einar Eistrat, Heino Paomees, Ants Kütt, Jaan Terts, Tiia Kütt, Astrid Jõgi, Asta Piil, Anne-Mai Kaunismaa, Uno Roose, Heikki Kolga, Tõnu Orav, Toomas Orav, Ilmar Kaljurand, Valdeko Novek, Rein Pajo, Indrek Uukkivi, Silver Kask, Arthur Olup, Heldur Liigsoo, Ron Liigsoo, Mark Olup, Silvia Birk, Terts, Andres Terts, Mikk Jõgi, Ilmar Kütt, Egbert Runge, Ervin Aleve, Edgar Lees, Anne Orunuk, Oldi Põder, Eda Loo, Maimu Nõmmik, Leo Puurits, Rein Piiroja, Lembit Pihlberg, Konsa Leemets, Eero Tamm.

Skautluse suurparaad Torontos 29. mail

Eesti Skautide Malev Kanadas juhib Toronto ja ümbruskonna eestlaste tähelepanu erakordsele võimalusele jälgida ja pildistada Toronto linna suurimat paraadi. Paraadirivis marssib vähemalt 10.000 vormis skauti igas vanuseastmes, tähistades skautluse seitsmekümneviiendat juubeliaastapäeva.

Paraad toimub laupäeval, 29. mail algusega kell 12 päeval Varsity staadionilt Bloori tänavas. Paraad liigub piki Bloori itta kuni Queens Park Ave., pöördub siis lõunasse, liikudes mööda Queens Park Cresc. West ja University Ave. kuni Wellington St. Pöördub seal läände ja lõpeb John St. piirkonnas parkimisplatsil.

Kanada eesti skaudid marssivad paraadi lõpuosas Sherwoodi distrikti koosseisus. Paraadil kantakse Eesti lippu.

EESTI SKAUTIDE
MALEV KANADAS

ARMAST EMA, ÄMMA, VANAEMA JA VANAVANAEMA

ANNA TOOMSON'IT

sündinud 12. detsembril 1892
surnud 10. mail 1982

lahkuvad

pojad ELMAR, VELLO ja RICHARD
minijad HELGA ja LAINE
poegade lapsed LINDA, VIRVE, ARVO, REIN, ELMAR, ANTS, ANNE ja PEETER
lastelastelapsed AUSTIN, NOEL, KRISTJAN ja ROSEMARY

OMA KALLIST

KARIN'IT

leinab

RAOUL

KIRIKLIKKE TEATEID

EELK PEETRI KOGUDUS
817 M. Pleasant Rd.,
Toronto, Ont. M4P 2L1
Õp. O. Puhm (pikaajalisel puhkusel)
Hooldaja õpetaja Udo Petersoo
Organist dr. Roman Toi

Pühapäeval, 23. mail kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Teenib pastor A. Taul. Ingliskeelne JUMALATEENISTUS kel 9.30 pastor E. Hahn.

Pühapäeval, 30. mail VÄLJASÕIT JÕEKÄÄRULE. JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul. Teenib pastor E. Pähn.

Igal pühapäeval PIIBLITUND kell 10, PÜHAPÄEVAKOOL kell 11. NAISRING kolmapäeviti kell 5 pl.

Pastor U. Petersoo KÕNETUNNID tel. 624-6128 esmasp. ja neljap. kl. 7—9. Kantselei tunnid teisip. 6—8 ja neljap. kell 2—4. Kiriku telefon 483-5847.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
383 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid
36 Bards Walkway, Willowdale, Ontario M2J 4T9
499-6486

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL

Kolmapäeval, 19. mail kell 7.30 õ. PIIBLIÕPETUS „Püha Vaimu Ristimine".

Pühapäeval, 23. mail kell 10.15 hom. PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 hom. JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid „Püha Vaimu pühitsuseks". Tshello muusika. Kell 6 õ. kõneleb pime evangelist J. Stevenson. Solist Ed. McLean.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Immanuel Kirik
21 Swanwick Ave.
Pastor Allan Laur
72 Appleby Cres.,
Markham, Ontario L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühapäeval, 23. mail kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS Ehatares. Kõneleb Allan Laur. Duett. Kell 2 pl. PÜHAPÄEVAKOOL lastele ja täiskasvanuile. Kell 3 pl. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Duett. (Buss Eesti Kodust kell 1.30 pl.) Kell 6 õ. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kohvilaud.

Kolmapäeval 26. mail kell 7 õ. PALVEÕHTU.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077

Kolmapäeval 19. mail kell 7.30 õ. PIIBLI- JA PALVETUND.

Pühapäeval, 23. mail kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Kõnelevad V. Ojaste ja jutl. E. Saraoja.

SEITSE KUNSTI SEEDRIORUL

Eesti Kunstide Keskus korraldab seitsmele kunstile pühendatud Eesti Kunstinädala 15.—22. augustil Seedriorul. Kõik kunstihuvilised on teretulnud osalema.

Kavatsus on rajada selleks nädalaks Eesti kunstihuviliste ühiskond, kus kõik harrastavad ja arendavad edasi oma huviala ning tutvuvad teiste kunstiharudega. Tiheda kontakti tõttu sepitsetakse samal ajal koostööd eri kunsti ja rahvakunsti alade vahel. Eelteadmised ei ole vajalikud — ainult huvi kunstide vastu ja soov loovaks eneseväljenduseks juhendaja silma all.

Seitse kunsti on: kunst ja keraamika, muusika, foto ja video, liikumine (rahvatants ja võimlemine), rahvaroivad, eesti keel, elukunst.

Juhendajad/lektorid: Kristi Allik, Ants Elken, Evelyn Koop, Felix Koop, Alfred Kuus, Maie Landra, Abel Lee, Armas Maiste, Arvo Pärt, Rain Rebas, Oss Timmas, Härnald Toomsalu, „Triinu", Rutt Tulving, Arved Viirlaid, Elgar Väär, Asta Willmann j.t.

Tegevusteks on loov tegevus individuaalselt kui ka väikestes gruppides, loengud selgitavate valguspiltidega ja arutlusgrupid loomingulistest probleemidest isiklikus elus, eesti ühiskonnas ja laiemas tuleviku perspektiivis. Ka muudeks tegevusteks jääb aega.

Kunstinädala programm algab 15. augustil, pühapäeva varahommikul ja lõpeb laupäeva õhtul ühise koosviibimise, talentide õhtu, kunsti väljapanekute ja demonstratsioonidega nädalasest tööst.

Lähemat informatsiooni registratsiooniks või kavaga tutvumiseks saab Eesti Abistamiskomiteest — küsige Seitsme Kunsti voldikut!

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.
Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M6G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Pühapäeval, 23. mail Taevaminemispüha JUMALATEENISTUS kell 4 pl.

Pühapäeval, 30. mail Pihtipüha KONTSERT-JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul. Laulab New Yorgi Eesti Meeskoor, juhatab E. Veski. Solistid Eeros Lüdig tenor, Heinz Riivald tenor, Harry Verder bariton ja John Klein viiul. Armulaud leerilaste vanematele, vanavanematele, vaderitele ja sõpradele.

Pühapäeval, 6. juunil leerilaste õnnistamise JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeval ja neljapäeval kl. 6—8 õ. kiriku käärkambris.

ARMAST SÕPRA

KARIN ROHUSAAR'T

mälestavad vaikses leinas

ELLA ARUSOO
RAHEL OLBREI
ERNA ja JAANUS ÜLAVERE

ASENDAMATUT

KARIN ROHUSAAR'T

mälestavad leinas

SALME, EDUARD ja LINDA LEETMAA

LAHKUS MEIE ARMAS SÕBER

KARIN ROHUSAAR

mälestavad leinas

mälestavad leinas

EO SAATRE
HILJA JA INNAR TEOSE

LAHKUS ARMAS

KARIN ROHUSAAR

Sügavas leinas

EDGAR HEINSOO
ERIKA ja ALFRED KURLENTS
MARJE ja LEX SOOM

ARMAST KOOLIÕDE

KARIN ROHUSAAR'T

sünd. Linnus

mälestavad leinas

TARTU TÜTARLASTE GÜMNAASIUMI
ENDISED ÕPILASED MONTREALIS

LAHKUS IG
VANATÄDI,

UNUSTAMATA HEAD SÕ

OOTAMATULT LAHKU

mäl

HEAD SÕPRA

MAID

VARALAHKUNUD ARMA

MAID

mälesta

TO

ARMAST HEAD SÕPR

MAID

mälestavac

HERMA
SIGFRI

ARMAST

MAID

AVANAEMA

ON'IT

892

ARD

ARVO, REIN, ELMAR, ANTS,
ER
, KRISTJAN ja ROSEMARY

leinab

RAOUL

OHUSAAR'T

vad vaikses leinas

ELLA ARUSOO
RAHEL OLBREI
ERNA ja JAANUS ÜLAVERE

OHUSAAR'T

l leinas

EDUARD ja LINDA LEETMAA

OBER

ROHUSAAR

mälestavad leinas

EO SAATRE
HILJA JA INNAR TEOSE

ROHUSAAR

inas

EDGAR HEINSOO
ERIKA ja ALFRED KURLENTS
MARJE ja LEX SOOM

OHUSAAR'T

nd. Linnus

leinas

U TÜTARLASTE GÜMNAASIUMI
SED ÕPILASED MONTREALIS

LAHKUS IGAVIKKU MEIE VÄGA ARMAS UNUSTAMATA TÄDI,
VANATÄDI, VANAVANATÄDI JA SUGULANE

IDA ADELE ARUP

neiuna Ilmas
sündinud 10. mail 1892 Võrus
surnud 10. mail 1982 Tallinnas

mälestavad kurbuses

KONTS perega
WILLIE perekonnaga
LIIVIA abikaasaga
ERIKA perekonnaga Eestis
LEIDA Eestis
GERDA, DORA

UNUSTAMATA HEAD SÕPRA

MAIDO SILM'A

mälestavad

REET ja LEO KANN
MAIE ja SILVER KASK
HELJO ja ENDEL KIVIOJA
HILDA ja EEDI KUUTMA
HILJA KUUTMA
TIIA ja ANTS KÜTT
SIIRI ja JAAN LEPP
ENE ja MAI LÜDIG
AINO ja GUNNAR MITT
ANNE ORUNUK
LEO PUURITS
HELJE VALTER
MARET WILO

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST

MAIDO SILM'A

mälestavad kurbuses ja avaldavad sügavat kaastunnet omastele

PAUL TOOMSALU perekonnaga
HERBERT LUKS perekonnaga

HEAD SÕPRA

MAIDO SILM'A

mälestavad leinas

GEORG
KONSA
MAIRE ja JÜRI
AGNES ja HERBERT
HILDA ja AADU
SELMA ja TOOMAS
LAINE ja ENDEL
TIINA ja MART
IMBI ja REIN

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST SÕPRA JA
TULIHINGELIST EESTLAST

AINO DIAMOND-ONNI'T

sündinud Ingerman

leinavad kurbuses

BENITA VOMM
MARIA LUIK
ILSE PÄRN Calgary
EVI RAAMAT MIAMI BEACH
ANNA TOOMINGAS
ALICE KAJARI
AILI LUUS
ASTRID KALMUS Stokholm
HILDA JOASALU Vancouver
LILLI VÄLJAOTS Stokholm

VARALAHKUNUD ARMAST

MAIDO SILM'A

mälestab leinas

TOIVO SILLAOTS perega Montrealis

ARMAST VIL!

AINO DIAMOND-ONNI'T

sünd. Ingerman

mälestab kurbuses

KORP! AMICITIA Toronto Koondis

ARMAST HEAD SÕPRA

MAIDO SILM'A

mälestavad

HERMAN VIIRMAN abikaasaga Montrealis
SIGFRID VIIRMAN perekonnaga Rootsis

ARMAST VENDA JA ONU

ERIK AREPALU

1. III. 1911 — 8. IV. 1982 Tallinn

mälestavad leinas

MAARI abikaasaga
SIRJE perekonnaga

ARMAST

MAIDO SILM'A

mälestab

T.E.R.R. „KUNGLA"

OMA ARMAST KAASVÕITLEJAT

LYDIA LAGRUM-ORLOW'I

surnud 27. aprillil 1982 Californias

mälestab leinas

EESTI NAISÜLIÕPILASTE SELTS

MÜÜGID

MÜÜA JOEKAARUL

EHITUSKRUNT

Tel. 496-0690

PEFFERLAWS

müüa krunt, suurus 87' x 172',
ja paadikuuri krunt.
Helistada telefon 266-7688

OSTUD

Soovitakse osta
J. KAUP

„Hauatagune Siber"

Kirjad slt. „Siber" või tel. 466-2401

„MEIE ELU" asutas Eesti ühiskond ja seisab eesti ühiskonna teenistuses.

R. S. KANE Ltd.
MATUSEMAJA
4812 Yonge Str.
(Sheppardi lähedal)
Willowdale
221-1159

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1002
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

Eesti arst valvekorras

22., 23. ja 24. mail
dr. R. Pahapill 921-7777
29. ja 30. mail
dr. T. Sauko 461-0912

Müügil

PASSID
Hind $5.00, postiga tellides
saatekulu 30 c.
„MEIE ELU" talituses,
958 Broadview Ave. Toronto. Ont.
M4K 2R6

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepäärl
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251

PRILLID
parimas kvaliteedis
ja ka igas hinnaklassis

„CONTACT LENSES" soodsate hindadega

Käekellade müük ja parandused kohapeal

ELEKTRIK

Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
HALLING
Tel. 762-9190 ● Lic. E1044

Kõikideks kindlustusteks
H. LATER & CO. LTD
„Insurance"
1482 Bathurst St.,
Toronto M5P 3H1
Tel.: 653-7815 ja 653-7816

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad:

M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO

POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES:	376 College St. 767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris	484 Queen St. W.
Balint Book Store	246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talituses	958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen	141 Danforth Ave.

THUNDER BAY

Finnish Book Store	168 S. Algoma St.

SUDBURY

Wolfe's Bookstore	193—195 Durham St. E.

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —
„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $34.00, 6 k. $18.00, 3 k. $13.00; USA-sse — 1 a. $37.00, 6 k. $20.00, 3 k. $14.00; Ülemeremaadesse — 1 a. $42.00, 6 k. $21.00, 3 k. $14.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $23.40, 6 k. $11.70. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $26.00, 6 k. $13.00. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $48.30, 6 k. $24.15.

958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada
„MEIE ELU" TALITUS

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga„ panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

(Allkiri)

KUNSTNIK TIIU KADAK 75

Kümnendal mail 1907. aastal sündis Peterburg'i linnas, tsaari Venemaal, Põvvattite perekonda väike Tiiu. Kui Tiiu oli kolme aastane, kolisid ta vanemad Eestisse, kus ta 18-aastase neiuna lõpetas 1925. a. Tartu Tütarlaste Gümnaasiumi. Andeka õpilasena Soome Vabariigi tookordne valitsus võimaldas tal edasiõppimist stipendiaadina Helsingi ülikoolis, nii et alles 28-aastaselt lõpetas ta kodumaale tagasipöördunult, 1935. aastal Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonna.

1938. aastal sai sellest tublist Eesti naisest Kodumajanduskoja nõunik Tallinnas, kus töötas selle ala uurijana ning eesti kodukäsitöö ja eriti eesti rahvarõiva populariseerijana loengute, näituste ning raadio ja ajakirjanduse abil. Samal aastal võttis ta osa Helmi Kurriku poolt koostatud raamatu „Eesti rahvarõivad" kavandamise tööst, olles samal ajal Majandusministeeriumi toimkonna liige, kes korraldas Berliini rahvusvahelisel käsitöönäitusel Eesti väljapaneku, mis õnnestus hästi nii maailma tähelpanu kui rohkete auhindade poolest.

Nõukogude Liidu esimesel okupatsooniperioodil oli iseseisvuse ajal tegevust alustanud Eesti Käsitöö Muuseumi juhatajaks Tallinnas. Sellele järgnenud Saksa okupatsiooni ajal töötas ta nõuandjana Majandusdirektooriumi Käsitöö Büroos.

Oma kolmekümnete keskpaigas, 1943. a. oli tal au olla viiekümnetuhandelise Marttaliitto käsitöökonsulendiks Helsingis.

1944. aastal oli Tiiu Rootsi Kuningriiki jõudnud, kuhu sõjarataste vahelt pääsesid ainult need, keda Jumal hoidis ja meri omaks ei võtnud. Usun, et Tiiu Põvvat oli siis juba Tiiu Kadak, kuid läheme kronoloogiliselt edasi.

1944. a. rakendus Tiiu inglisekeele õpetajana Stokholmi Eesti Gümnaasiumis, olles samal ajal tookordse Välis-Eesti naistenurga toimetaja.

Siis Tiiut haaras kunst. Targa ja teadliku naisena on ta vääristanud eesti naiste maailma teostega nagu „Eesti rahvakunst", „Eesti ristpiste mustrid", „Perenaise tööõivastus") jm. mis ilmusid Stokholmis „Välis-Eesti" kirjastusel.

Neljakümne esimesest eluaastast peale avardus Tiiule hoopis uus maailm. Aafrikas tekkis pöördepunkt, nii klimaatiline kui loomingulinc. Tiiust sai suure loodusesõbrana loov kunstnik. 1948. a. alates matkib too. eesti naiskunstnik võõramaa loodust.

Kujutavkunstnikuna maailmakuulus Tiiu Kadak on olnud Kanadas praegu elades üks kindel Eesti Kunstnike Koondise liige.

Kui Tiiu Kadak oli juba oma kuulsuse väljaspool siinset mandrit saanud, siis ESTO '72 ülemaailmsel eesti kujutavkunsti näitusel võis tema teostega tutvuda ka laiem kunstihuviliste pere Põhja-Ameerikas.

Eesti Kunstnike Koondis Torontos soovib juubilarile rahulikke loominguaastaid.

Akadeemiliselt kuulub Tiiu Kadak EÜS Veljestosse. Peale EKKT-d kuulub ta ka Toronto Eesti Naiseltsi.

Head edu ja palju aastaid!

BENITA VOMM

KUHU MINNA?

☆ **Reedel, 21. mail „Arved Viirlaid luules ja proosas" Tartu College'is algusega kl. 7.30 õ.**

☆ **Kolmap., 26. mail B'Nai B'rith Women's Bazaar nältusväljakul Coloseumis kl. 10 h. — 10 õ.**

☆ **Reedel, 28. mail Kalev-Estienne kevadesinemine Seneca College Minkler auditooriumis algusega kl. 7.30 õ.**

☆ **Laup., 29. mai kuni 17. juuni Helga Roht Poznanski tööde näitus Bau-XI gallerys, 340 Dundas St. W.**

☆ **Laup., 29. mail Põhja-Ameerika Eesti Meeslaulupäev Seneca College, Minkler Hall'is algusega kl. 2.30 p.**

☆ **Pühap., 30. mail Pihlpüha kontsert-jumalateenistus Vana-Andrese kirikus algusega kl. 11 h.**

VÄINO BRAMBAT

IN MEMORIAM

22. aprillil suri lühikese haiguse tõttu Ottawas keemiainsener Väino Brambat, sündinud Tallinnas 1. juulil 1923.

Väino oli Tallinna Reaalkooli poiss, kus ta paistis silma ka vanematele klassidele kui sõbralik, lõbus ja heatahtlik kaasõppur, ning kaitses kooli värve võrk- ja korvpallimeeskonna liikmena. Sõja-aastad ei võimaldanud Väinol edasiõppimist. Jõudes põgenikuna Rootsi, algas energilise noormehe tegelik elutöö — keele õppimine, koolis käimine ja leiva teenimine. 1949 a. Väino abiellus Karin'iga ja algas ühine eluvankri vedamine. Üks esimestest otsustest oli Rootsist lahkuda. Noor abielupaar emigreerus juba samal aastal Kanadasse ja uus kodu asutati Torontosse. Algas jälle keele õppimine, töökoha leidmine ja soov ülikooli astuda. Väino immatrikuleerus Toronto Ülikooli inseneriteaduskonda, keemia osakonda 1951 a. sügisel ja lõpetas selle edukalt Bachelor of Applied Science akadeemilise kraadiga.

Nüüd algas noore inseneri elutee oma õpitud alal. Varsti võeti Väino liikmeks „Association of Professional Engineers of the Province of Ontaro". Ta töötas insenerina Ottawas, Kingstonis ja viimati jälle Ottawas keskvalitsuse juures. Oma õpitud erialal ta otsis alati uusi meetodeid, oli kohusetruu ja hinnatud spetsialist. Tema huvi keemia vastu oli nii suur, et tütar Hedy järgnes isale, ja temast sai metallurgia insener sama akadeemilise kraadiga ja kuuludes samasse inseneride kotta. Väino oli viimase päevani Patent Examiner, Department of Consumer and Corporation Affairs, Hullis.

Väino pühendas oma elu ja armastuse oma perekonnale ja kodule, hoolitses oma laste eest, oli hea eestlane, sõbralik kõikide vastu, armastas loodust ja talle meeldis igal suvel veeta osa puhkust Muskokas oma sugulaste juures ja kunagi ei unustanud külastamast sõpru enne tagasisõitu koju. Väinole meeldis lõbus seltskond ja temaga oli alati huvitav koos istuda ja vestelda.

Akadeemiliselt kuulub Väino Korp! Fraternitas Estica perre alates 1952 aastast, kus ta oli meile kõigile väga armastatud frater. Tema ärasaatmisel uude igavesse kodusse oli konvendi auvalve ja järelhüüe coeter Valdek Raiendilt.

Teda jäävad leinama ta abikaasa, poeg ja tütar, õde Kodu-Eestis, sugulased ja arvukas sõprade pere.

Armas akadeemiline vend Väino — puhka rahus.

VALDEK

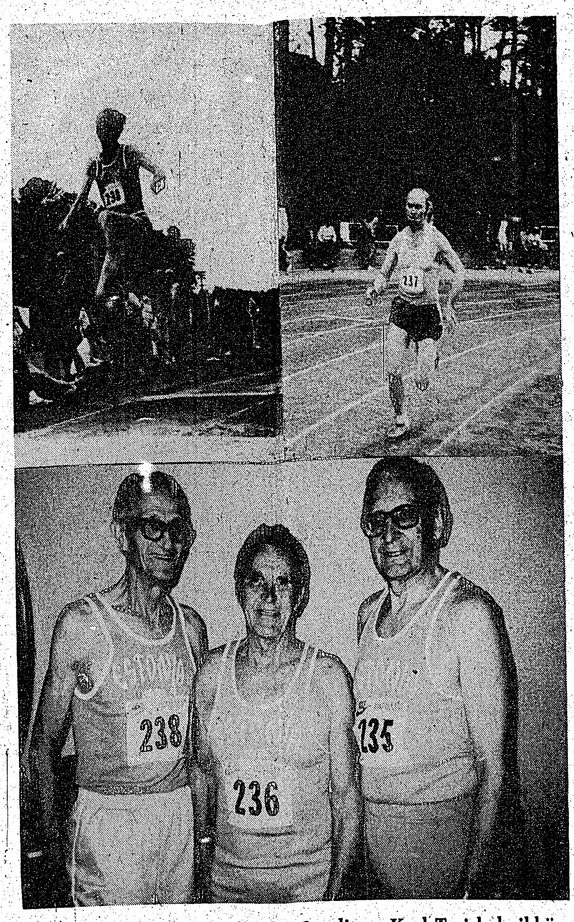

Eesti mastereid võistlustel Põhja-Carolinas. Karl Trei kolmikhüppel, Theo Vellend 200 m jooksus. All, vasakult — Karl Trei, Uno Limit ja Elmo Kuln ar. Foto — E. Kulmar

EESTI MASTERID EDUKAD PÕHJA-CAROLINAS

Aprillil kuuga lõppes üle 40 aastaste kergejõustiklaste sisehooaeg. Paremaks ettevalmistuseks Ontario välisesivõistlusele osa mastereid soovis kogemusi hankida. Esmeseks võimaluseks osutus osaleda Lõuna-Ida Rahvusvahelisest Esivõistlusest (XII) Põhja-Carolina ligi 137 000 elanikuga pealinnas Raleigh.

Üle 2600 km, edasi-tagasi, autoretke sooritasid Uno Limit (60+ vanuseklass), Theo Vellend (60+), Ermo Kulmar (65+) ja Karl Trei (70+). Torontost lahkuti 6. mai, neljapäeva hommikul ja ööseks peatuti umbes 1000 km kaugusel Fredericksburg'is, Virginia osariigis. Sõites veel 300 km lõunapoole, jõuti reede keskpäeval Raleigh'sse, kus võistlused algasid kell 14.00 Riigi Ülikooli tartan radadega staadionil mis oli kesklinna läheduses.

Reedel olid masterid „tules" kolmikhüppes ja 3000 m jooksus. Teised alad tehti laupäeval kella 10.00-ne ja 18.30-ne vahepeal. Osavõtumaks oli $5 esimeselt alalt ja $4 igalt järgnevalt. Võistluse korraldus oli laitmatu, peeti isegi kinni kavandatud kellaaegadest. Ilmad olid päiksega, soojad 25°C ning kerge tuulega. Üllatuslikult laupäeva hommikul tibas veidi uduvihma.

TIHE KONKURENTS

Konkurents oli eriti suur nooremais klassides, heidetes ja pikamaajooksudes. Teatavasti mehe tugevus ja vastupidavus on püsivam kui tema kiirusevõimed. Registreeritud 550-ne masteri hulgas oli rida endiseid olümpialasi ja välismaalasi — Taiwanist (10), Kanadast (8). Esindatud olid ka Lõuna-Aafrika, Lääne-Saksamaa, Kostariika ja Trinidad.

Kuna USA-s on Master Sport praegu kõige kiiremini kasvav kehakultuuri liikumine siis oli võimaldatud nn. sub-masteritel osaleda 30—34 ja 35—39 a. klassides. Selliseist võimalusist peaks spordi-eestlaste noorem põlvkond kinnihaarama.

Eesti masterite resultaadid olid:

100 m — 7. T. Vellend 15,49. 200 m — 6. T. Vellend 33,56 (Eesti rekord), 2. E. Kulmar 34,00 (Eesti rekord). 400 m — 4. T. Vellend 71,38 (Eesti rekord). 1500 m — 1. U. Limit 5.59,17. 3000 m — 2. U. Limit 13.08,70 (Eesti rekord). Kõrgus — 2. K. Trei 1.17 m (Eesti rekord). Kolmik — 2. K. Trei 7.01 m (Kanada rekord). Kaugus — 3. K. Trei 3.27 m. 7. T. Vellend 3.78 m. Ketas — 4. K. Trei 26.00 m. Kuul — 2. K. Trei 9.03 m (Eesti rekord). 4. E. Kulmar 8.64. 6. T. Vellend 9.88.

Võeti osa 14 alast kus kõvas konkurentsis enamus aladel õnnestus küündida kuue parema hulka. Mainima peaks veel, et Karl Trei kolmikhüpe on tema teine Kanada masteri te rekord, esimese saavutas kaugushüppes jaanuarikuu sisevõistlusel.

Laupäeva võistlustele järgnes kohe bankett paljude kõnedega, kus isegi oli kuulda Eesti nime osavõtva rahvana. Bankett lõppes varakult, kell 22.00, sest järgneval päeval kell 7.30 pidi algama maratoni, 10 km jooksu ja 20 km kõnni „jamboree".

☆

Masterite tagasisõit algas pühapäeval, 9. mai hommikul ja Torontosse saabuti pärast kesköödi üpris väsinud „istumisnärvidega" olles teel olnud umbes 17 tundi.

Üksmeelne arvamine oli et tuleval aastal peaks jälle minema jättes paar päeva ümbruskonna vaatamisväärsustele. Siinjuures meenub Vanderbilt'i 225 ruumiline maja, ligi 100 aastane aga juba siis hõlmas sisemujula, sisevõimla ja keegliallee, või näiteks Cherokee Indiaanlaste Muuseum ja muud huvitavat.

ERMO KULMAR

SPORT

Vellendid jalgrattasõidu võistlustel

Pühapäeval, 9. mail oli Toronto High Park mootorsõidukitele pool päeva liikluseks suletud, sest seal toimus jalgratturite võidusõit. Võistlus oli korraldatud Queen City Bicycle Club'i poolt. Võisteldi 9-s erinevad kategoorias, kogusummas 250 osavõtjaga. Võistlusteeks oli valitud pargis olev 2,5 km pikkune tee, milline oli künkline ja järskude pööretega. Raskemaks kohaks oli 35 kraadiline tõus 150 meetri pikkuselt. Seenioridel (võistlusklass meestele) tuli sõita 25 ringi, kogupikkusega 62,5 km. Eestlastest võtsid sellest võistlusest osa meie tuntud jalgratturid Martin ja Robert Vellend'id. Võistlejad olid peamiselt Ontariost, mõned Quebecist ja kaks Buffalost. Sponsoriteks oli kümme spordiäri. Võitudeks oli karikaid, medaleid, asju ja raha, kogusummas 1400 dollari väärtuses.

Martin Vellend'il oli äpardus 11-l ringil, kus ta ratta kumm läks tühjaks ja ta katkestas võistluse. Võistluse seeniorite klassis võitis Martin Cramero Bloor Cycle Club'ist ajaga 1 t. 33 m. Robert Vellend tuli 6-ks ajaga 1 t. 35 m. Võistlust jälgis ligi 1000 inimest ja oli hästi korraldatud.

☆

Kolmepäevane ujumisvõistlus, mis peeti Sudbury ülikooli 50 m ujulas, oli korraldatud kohaliku ujumisklubi poolt kõikidele vanusegruppidele. Osavõtjaid oli ligi 500, peamiselt Ontariost. Sponsoriks oli Royal Insurance. Eestlastest võttis osa Marile Lember, kes 15—17 tütarlaste vanusegrupis 800 m vabastiili ujumises tuli kolmandaks ajaga 9.38,28, võites pronksmedali.

HARALD RAIGNA

☆ **Neljap., 17.—20. juuni Tallinn Festival Eesti Majas.**

ENERGILINE EESTLANNA

— ärinaine, 5'7", Californias, otsib haritud eestlast — partnerit, üle 50 a. vana, kes oleks huvitatud „Metsikusse Läände" väljarändamisest ja majanduslikult võimeline ühise ettevõtte alustamisest. ☆ Vastused praeguse fotoga — MARTA POOLE, 3765 Torrance Blvd. Torrance, Ca. 90503. U.S.A.

ELLEN PETERSONI MOEPARAAD

Laupäeval, 8. mail demonstreeris Ellen Petersoni moekool oma õpilaste ja lõpetajate parimaid töid Läti Kultuurkeskuse saalis.

Klaverisaade oli Jaak Kivik'ult.

Kaastegevad olid abidirektor Rena Craefner, Voldemar Peterson, skitside valmistamise õpetaja Ellen Bishop, Alma Witte, Ann Gustavson j.t. Kavalehel seisis, et meid viiakse unistuste fantaasiasse, et näeme kollektsioone, kus on täitunud paljude naiste soovid — saada kvalifitseeritud tööjõuks Kanada moemaailma rikastamisel.

Meeldivalt mõõdukalt oli spordiriietust ja kandjad olid ise oma moed loonud. Tööriietuses oli palju häid seelik — pluuside kombinatsioone, kusjuures pluuside varrukad olid ülevalt krookes ja seelikud volditud mitmet moodi. Silmatorkavalt palju oli püks-seelikuid.

Üks suur riietumise põhjus on end meeldivaks teha. Et „jeans" püksid kaotavad noorte naiste sarmi, sestap on nüüd moes mitmet moodi ja mitmes pikkuses püksid, mis ilu-võlu esile tõstavad. Toronto koosneb paljudest rahvustest ja paistab, et E.P. moekool tõmbab neid õmblemist õppima. See teeb asja omamoodi huvitavaks kui mõni moe demonstreerija tantsis temperamentset tarantellat — kiiretempoline Itaalia rahvatants — või modell kõndis omasaare hooletut sammu.

KOKTEIL- JA ÕHTUKLEIDID

See oli moenäotuse meeldivaim osa. Kevadlillelisi materjale esines väga valitult ja diskreetselt. Lõikelt empir ja madal kimono. Paljudel ka sink-varukas ja käsitsi tikitud litter — pärlitikand oli võtnud tublisti töötunde.

Ajalooliste kostüümide loominguline osa oli väga huvitav. Isegi Kleopatra lasi end onjadest käigulavale kanda, kus ootas ees muskulatuurse kehaga Antonius.

Ellen Peterson õpilastele diplomitöid jagades kandis õrn-aprikoosi värvi shifoon — lendlevat suurtualetti, mis oli loodud Monica Papizi poolt. Kleidi alaveerel oli imekitsas kuld palistus ja kloshsh kellukese varukad algasid põlvejoonelt.

Istmetest täiskiilutud saal ei jätnud tänavu aga mitte publikule nii elegantset ja lahedat olemist nagu möödunud aastal ümarate laudade ümber istumine. Kuid igalpool on inflatsioon oma raskustega ja ka moenäitusel tuleb majanduslikult mõelda.

EHA TARMET TOOMBERG

Ellen Petersoni moenäituselt. Ruth Armour (ülal, vasakult) oli lilleneiu, kelle õrn-roosa kleit oli ampiir-lõikes. Ingrid Rick pruudina kandis lahtist pitsilist osa ja all oli ballikleit. Nancy Clare A-joonega punane mantel oli hästi-istuv. Tähelepanu väärivad olid mantli varrukad ja kleidi rüüzh. All — Louise Gahn't must-valge triibuline pluus ja must seelik julge taft seosega vääris esimese auhinna. Monica Papir'i loodud heleroheline ajalooline kostüüm koos samet pihaosaga oli samuti auhinnatud. Foto — Elna Kungla

Eesti mastereid ja noori kõnnivõistlusel

Kangaroo kõndimise pidustustest 9. mail Beaver Islandi Pargis, Grand Island, N.Y. osariigis võtsid osa dr. Jaan Roos ja tema perekonnaliikmed.

10 km kõnnis, kus oli 35 võistlejat saavutas Jaan Roos esimese koha 45+ vanuseklassis ajaga 47.46 min., mis on Kanada masterite rekordiks samuti kui ka 5 km vaheaeg 23.26 min. Võistlusklassis jäi Jaan Roos kaheksandaks. Mainitud ajad on ka uued Välis-Eesti rekordid kiirkõndimises.

Suurepärase üllatuse tegi ka Reet Roos, kes võttis masterite 40+ klassis 3 km „Fun Walk'i" milles oli ligi 100 osalejat. See kiirkõnd oli pr. Roos'i esimene võistlus pärast ühekuulist treeningut.

Noortest Martin Roos, alla 9 a. klassis, jäi 3 km kõnnil kolmandaks ja Riki Roos, alla 7 a. klassis, seekord ei pääsenud esirinda.

Ilmastik, kõnnirada ja korraldus ei jätnud midagi soovida.

erk

Rootslaste hukk Lihula all

„Eesti kirik" (1/82) on avaldanud huvitava artikli praost E. Tõldsepa sulest Gotlandi kiriku ajaloost, milles muide ka märgitud, et „Gotlandi" viies piiskop Carl, Birger Jarli vend, kuuldes Riia peapiiskop Albertilt, et Saare- ja Eestimaa ei ole veel kristianiseeritud, läks vabatahtlikult ristsõtta ühes Saksa orduga ja langes 8. aug. 1220 Rotala juures Läänemaal. Siin on ilmselt tegemist camoufleeritud rootsi versiooniga. Tolle sündmuse kaasaegne Liivimaa Henrik ütleb oma kroonikas aga järgmist (24, 3—4): „A. 1220 Rootsi kuningas Johannes (Sverkersson), olles kogunud suure sõjaväe, tuli koos oma hertsogi ning piiskoppidega Rotaliassé, himutsedes mõnede Eestimaa osade järele ja valitsusvõimu seal enesele kätte saada . . . Kuningas pani omad mehed Lihula linnusesse ja pööras ise hertsog Karli ja piiskoppide seltsis Rootsimaale tagasi . . Aga ühel päeval, koidu ajal, saarlased tulid merelt suure väega, piirasid linnuse sisse ja panid põlema. Rootslased tungisid nende vastu linnusest välja ja langesid saarlaste käe läbi tapetult. Linnus vallutati, hertsog langes ja piiskop surmati tule ning mõõgaga. Tapetuid rootslasi oli ligi 500 meest." Vastavalt tekstile, nende hulgas ka üks kuninga poegi. Hiljem taanlased tulid Tallinnast, korjasid nende laibad kokku ja matsid maha.

Sks.

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.